

Publikace Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i. 1990-2009

V ediční řadě **Sešity ÚSD**

- Sv. 1 *Československo a Marshallův plán: Sborník dokumentů.* K vydání připravili R. Jičín, K. Kaplan, K. Krátký a J. Šilar. Praha: ÚSD 1992. 131 s.
- Sv. 2 *Kádrová nomenklatura KSČ 1948-1956: Sborník dokumentů.* K vydání připravil K. Kaplan. Praha: ÚSD 1992. 199 s.
- Sv. 3 BÍLEK, Jiří: *Pomocné technické prapory v letech 1950-1954.* Kaplan, Karel: *Tábory nucené práce v Československu 1948-1954.* Praha: ÚSD 1992. 199 s.
- Sv. 4 *Pražské dohody 1945-1947: Soubor dokumentů.* K vydání připravil K. Kaplan. Praha: ÚSD 1992. 260 s.
- Sv. 5 ADAMOVIČ, Karolína – ZAVACKÁ, Katarína – KAPLAN, Karel: *K ústavnímu vývoji v českých zemích a na Slovensku v letech 1938-1948: Dvě studie. První poválečná vláda. Soubor komentovaných dokumentů.* Praha: ÚSD 1993. 165 s.
- Sv. 6 KAPLAN, Karel: *Majetkové zdroje KSČ v letech 1946-1952.* Praha: ÚSD 1993. 84 s.
- Sv. 7 KAPLAN, Karel: *Příprava ústavy ČSR v letech 1946-1948: Diskuse v Národní frontě a názory expertů: Soubor dokumentů.* Praha: ÚSD 1993. 348 s.
- Sv. 8 ŠUTAJ, Štefan: *„Akcia Juh“ – odsun Maďarov zo Slovenska do Čiech.* Praha: ÚSD 1993. 88 s.
- Sv. 9 KAPLAN, Karel: *Sociální souvislosti krizí komunistického režimu v letech 1953-1957 a 1968-1975.* Praha: ÚSD 1993. 90 s.
- Sv. 10 KAPLAN, Karel: *Aparát ÚV KSČ v letech 1948-1968.* Praha: ÚSD 1993. 151 s.
- Sv. 11 PECKA, Jindřich: *Dělnické výbory na obranu Svobody tisku (1968): Edice pramenů.* Praha: ÚSD 1993. 231 s.
- Sv. 12 KOUDELKA, Fr. – KAPLAN, K. – GEBAUER, Fr. – VYHNÁLEK, R.: *Soudní perzekuce politické povahy v Československu v letech 1948-1989: Statistické údaje.* Praha: ÚSD 1993. 236 s.
- Sv. 13 KOUDELKA, František: *Státní bezpečnost 1954-1968: Základní údaje.* Praha: ÚSD 1993. 217 s.
- Sv. 14 KAPLAN, Karel: *Sovětské poradce v Československu v letech 1948-1956.* Praha: ÚSD 1993. 146 s.
- Sv. 15 *K politickým procesům v Československu 1948-1954: Dokumentace komise ÚV KSČ pro rehabilitaci 1968.* K vydání připravil K. Kaplan. Praha: ÚSD 1993. 200 s.
- Sv. 16 MADRY, Jindřich: *Sovětská okupace Československa, normalizace 1969-1970 a role ozbrojených sil.* Praha: ÚSD 1994. 169 s.
- Sv. 17 STÁTNÍK, Dalibor: *Sankční pracovní právo v padesátých letech: Vládní nařízení o opatřeních proti fluktuaci a absenci č. 52/1953 Sb.* Praha: ÚSD 1994. 176 s.
- Sv. 18 BENČÍK, Antonín: *Operace „Dunaj“: Vojáci a Pražské jaro 1968.* Praha: ÚSD 1994. 266 s.
- Sv. 19 SVOBODOVÁ, Jana: *Zdroje a projevy antisemitismu v českých zemích 1948-1992.* Praha: ÚSD 1994. 90 s.
- Sv. 20 *Politické elity v Československu 1918-1948: Sborník studií.* Praha: ÚSD 1993. 260 s.
- Sv. 21 GAJDOŠ, Marián – KONEČNÝ, Stanislav: *Postavenie Rusínov-Ukrajincov na Slovensku v rokoch 1948-1953.* Praha: ÚSD 1994. 153 s.

Sv. 22 KAPLAN, Karel – TOMÁŠEK, Dušan: *O cenzuře v Československu v letech 1945-1956*. Praha: ÚSD 1994. 183 s.

Sv. 23 TUREK, Otakar: *Podíl ekonomiky na pádu komunistického režimu v Československu*. Praha: ÚSD 1995. 106 s.

Sv. 24 *Počátky „normalizace“ na severní a střední Moravě*: Sborník studií. Uspořádali E. Gímeš a F. Koudelka. Praha: ÚSD 1996. 136 s.

Sv. 25 BŘACH, Radko: *Smlouva o vzájemných vztazích mezi ČSSR a SRN z roku 1973*. Praha: ÚSD 1994. 97 s.

Sv. 26 HYNDRÁKOVÁ, Anna – KREJČOVÁ, Helena – SVOBODOVÁ, Jana: *Prominenti v ghettu Terezín 1942-1945*: Edice dokumentů. Praha: ÚSD 1996. 150 s.

Sv. 27 HOFFMANN, Roland J.: *Die Anfänge der Emigration aus der Tschechoslowakei nach der kommunistischen Machtergreifung vom Februar 1948 und die provisorische Aufnahme der Flüchtlinge in der amerikanischen Besatzungszone Deutschland*. Praha: ÚSD 1996. 150 s.

Sv. 28 MAŇÁK, Jiří: *Čistky v Komunistické straně Československa 1969-1970*. Praha: ÚSD 1997. 127 s.

Sv. 29 CUHRA, Jaroslav: *Trestní represe odpůrců režimu v letech 1969-1972*. Praha: ÚSD 1997. 154 s.

Sv. 30 MÍŠKOVÁ, Alena – BARVÍKOVÁ, Hana – ŠMIDÁK, Miroslav: *Československá akademie věd 1969-1972*: Restaurace komunistické moci ve vědě. Praha: ÚSD 1998. 152 s.

Sv. 31 HRADECKÁ, Vladimíra – KOUDELKA, František: *Kádrová politika a nomenklatura 1969-1974*. Praha: ÚSD 1998. 242 s.

Sv. 32 CUHRA, Jaroslav: *Církevní politika KSČ a státu v letech 1969-1972*. Praha: ÚSD 1999. 107 s.

Sv. 33 SUK, Jiří – CUHRA, Jaroslav – KOUDELKA, František: *Chronologie zániku komunistického režimu v Československu 1985-1990*. Praha: ÚSD 1999. 144 s.

Sv. 34 CUHRA, Jaroslav: *Československo-vatikánská jednání 1968-1989*. Praha: ÚSD 2001. 270 s.

Sv. 35 JECH, Karel: *Soumrak selského stavu 1945-1960*. Praha: ÚSD 2001. 250 s.

Sv. 36 OTÁHAL, Milan: *Normalizace 1969-1989*: Příspěvek ke stavu bádání. Praha: ÚSD 2002. 105 s.

Sv. 37 LOEWENSTEIN, Bedřich: *Civilizace a fašismus*: Studie z let 1969-1971. Praha: ÚSD 2003. 91 s.

Sv. 38 BORÁK, Mečislav: *Perzekuce občanů z území České republiky v SSSR*: Sborník studií. Praha: ÚSD 2003. 331 s.

Sv. 39 PAŽOUT, Jaroslav: *Hnutí revoluční mládeže 1968-1970*: Edice dokumentů. Praha: ÚSD 2004. 143 s.

Sv. 40 FRIEDL, Jiří: *Na jedné frontě*: Vztahy čs. a polské armády za druhé světové války. Praha: ÚSD, 2005. 384 s.

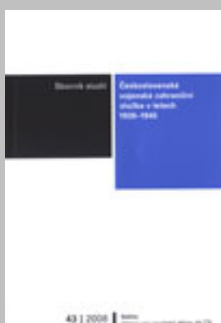
Sv. 41 STANĚK, Tomáš: *Poválečné „excesy“ v českých zemích v roce 1945 a jejich vyšetřování*. Praha, ÚSD 2005. 366 s.

Sv. 42 KOKOŠKA, Stanislav – OELLERMANN, Thomas (edd.): *Sudetští Němci proti Hitlerovi*. Sborník německých odborných studií. Praha: ÚSD 2008. 231 s.

-----aktuální číslo

Sv. 42 ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica - HOFMAN, Petr (edd.): *Československá vojenská zahraniční služba v letech 1939-1945*. Sborník studií. Praha: ÚSD 2008. 390 s.

Sborník patnácti studií účastníků mezinárodní konference, věnované problematice působení čs. vojenských a leteckých atašé, vojenských zmocněnců, styčných důstojníků a čs. vojenských misí u spojeneckých armád v letech druhé světové války. V přílohách doplněno o edici dokumentů k tématu.

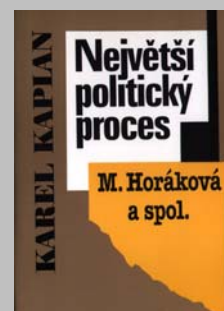
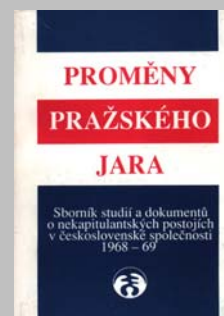

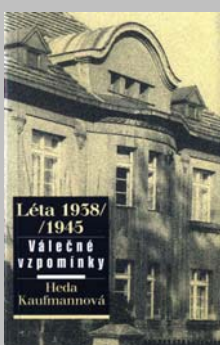
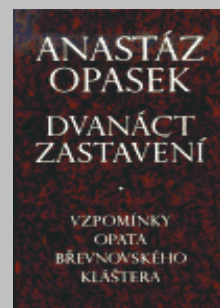
V ediční řadě **Studie, materiály, dokumenty**

- Sv. 1 *Osud Židů v protektorátu 1939–1945*. Sborník studií L. Rothkirchenové, E. Schmidtové-Hartmannové, Avigdora Dagona a M. Šimečky. Připravila Milena Janišová. Praha: Trizonia 1991. 160 s.
- Sv. 2 *Proměny Pražského jara*. Sborník studií a dokumentů o nekapitulantských postojích v československé společnosti 1968–1969. Připravili a uspořádali Jindřich Pecka a Vilém Prečan. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1993. 444 s.
- Sv. 3 KAPLAN, Karel: *Stát a církve v Československu v letech 1948–1953*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1993. 440 s.
- Sv. 4 KAPLAN, Karel: *Československo v RVHP 1949–1956*. Praha: ÚSD 1995. 518 s.
- Sv. 5 PECKA, Jindřich: *Váleční zajatci na území Protektorátu Čechy a Morava*. Praha: ÚSD 1995. 328 s.
- Sv. 6 PECKA, Jindřich: *Na demarkační čáře. Americká armáda v Čechách v roce 1945*. Praha: ÚSD 1995. 185 s.
- Sv. 7 KAPLAN, Karel: *Největší politický proces: „M. Horáková a spol.“* Praha: ÚSD 1995. 347 s.
- Sv. 8 PECKA, Jindřich: *Odsun sovětských vojsk z Československa 1989–1991: Dokumenty*. Praha: ÚSD 1996. 351 s.
- Sv. 9 PECKA, Jindřich: *Sovětská armáda v Československu 1968–1991: Chronologický přehled*. Praha: ÚSD 1996. 231 s.
- Sv. 10 PECKA, Jindřich: *Sovětská armáda v československém vývoji 1968–1991*. Praha: ÚSD 1998. 184 s.
- Sv. 11 BENČÍK, Antonín – PECKA, Jindřich: *Varšavská čtyřka proti Československu 1968*. Praha: ÚSD 1998. 164 s.

V ediční řadě **Prameny k dějinám československé krize 1967–1970**

- Sv. 1 PECKA, Jindřich: *Spontánní projevy Pražského jara 1968–1969*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1993. 295 s.
- Sv. 2/1 PECKA, Jindřich: *Občanská společnost: Emancipační hnutí uvnitř Národní fronty 1967–1970*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1995. 588 s.
- Sv. 2/2 PECKA, Jindřich – BELDA, Josef – HOPPE, Jiří: *Občanská společnost: Sociální organismy a hnutí Pražského jara 1967–1970*. Praha: ÚSD 1998.
- Sv. 3/1 CIGÁNEK, František – FELCMAN, Ondřej: *Národní shromáždění: květen 1967 - červenec 1968*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek, 2002. 468 s.)
- Sv. 3/2 CIGÁNEK, František: *Národní shromáždění 21.-28. srpna 1968*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1995. 316 s.
- Sv. 4/1 VONDROVÁ, Jitka – NAVRÁTIL, Jaromír: *Mezinárodní souvislosti československé reformy 1967–1970: Prosinec 1967 – červenec 1968*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1995. 364 s.
- Sv. 4/2 VONDROVÁ, Jitka – NAVRÁTIL, Jaromír: *Mezinárodní souvislosti československé reformy 1967–1970: Červenec – srpen 1968*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1997. 322 s.
- Sv. 4/3 VONDROVÁ, Jitka – NAVRÁTIL, Jaromír: *Mezinárodní souvislosti československé reformy 1967–1970: Září 1968 – květen 1970*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1997. 394 s.
- Sv. 5/1 ŽATKULIAK, Jozef: *Federalizácia československého štátu 1968–1970: Vznik československej federácie roku 1968*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1997. 428 s.
- Sv. 6/1 BENČÍK, Antonín – NAVRÁTIL, Jaromír – PAULÍK, Jan: *Vojenské otázky československé reformy 1967–1970: Vojenská varianta řešení čs. krize (1967–1968)*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1996. 362 s.
- Sv. 6/2 BENČÍK, Antonín – NAVRÁTIL, Jaromír – PAULÍK, Jan: *Vojenské otázky československé reformy 1967–1970: Srpen 1968 – květen 1971*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1999. 385 s.

Sv. 7 KOUDELKA, František – SUK, Jiří: *Ministerstvo vnitra a bezpečnostní aparát v období Pražského jara (leden 1968 – srpen 1968)*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1996. 350 s.

Sv. 8/1 FELCMAN, Ondřej a kol.: *Vláda a prezident: Období pražského jara (prosinec 1967 - srpen 1968)*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek, 2000. 501 s.

Sv. 9/1 VONDROVÁ, Jitka – NAVRÁTIL, Jaromír – MORAVEC, Jan: *Komunistická strana Československa: Pokus o reformu (říjen 1967– květen 1968)*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1999. 579 s.

Sv. 9/2 VONDROVÁ, Jitka – NAVRÁTIL, Jaromír: *Komunistická strana Československa: Konsolidace (květen - srpen 1968)*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 2000. 485 s.

Sv. 9/3 VONDROVÁ, Jitka – NAVRÁTIL, Jaromír: *Komunistická strana Československa: Kapitulace (srpen - listopad 1968)*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 2001. 498 s.

Sv. 9/4 VONDROVÁ, Jitka – NAVRÁTIL, Jaromír: *Komunistická strana Československa: Normalizace (listopad 1968 - září 1969)*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 2003. 640 s.

-----aktuální číslo

Sv. 11 HOPPE, Jiří: *Pražské jaro v médiích: Výběr z dobové publicistiky*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 2004. 441 s.

Svazek obsahuje soubor textů politické publicistiky z let 1968-1969. Měl by usnadnit odpověď na otázku, zda tehdy byly tisk, rozhlas a televize skutečně jakousi "opoziční politickou silou" a zda se československá média v osmašedesátém stala "jediným opravdu fungujícím prvkem demokratické plurality". Edice má rovněž čtenáře upozornit na některé klíčové okamžiky Pražského jara: na zrušení cenzury, na relativní tiskovou svobodu a posléze, po okupaci Československa, na obnovení mocenského monopolu KSČ nad médii.

V ediční řadě **Svědectví o době a lidech**

Sv. 1 OPASEK, Anastáz: *Dvanáct zastavení. Vzpomínky opata břevnovského kláštera*. K vydání připravila Marie Jirásková. Praha: ÚSD-TORST 1992. 300 s.

Sv. 2 GLAZAR, Richard: *Treblinka, slovo jak z dětské říkanky*. K vydání připravily Milena Janišová a Marie Jirásková. Praha: TORST-ÚSD 1994. 333 s.

Sv. 3 MACHULA, Jaromír: *Vatikán a Československo (1938-1948)*: Paměti. Praha: ÚSD 1998. 198 s.

Sv. 4 JANÝR, Přemysl: *Neznámá kapitola roku 1968: Zápas o obnovení Československé sociální demokracie*. Praha: ÚSD 1998. 109 s.

Sv. 5 HAVLÍČEK, Dušan: *Jaro na krku: Zážitky ze zákulisí sekretariátu ÚV KSČ od června do prosince 1968*. Praha: ÚSD 1998. 229 s.

Sv. 6 KAUFMANNOVÁ Heda: *Léta 1938-1945: Válečné vzpomínky*. K vyd. přípr. Antonín Slavíček. Praha: ÚSD 1999. 256 s.

Sv. 7 ŠULC, Zdislav: *Psáno inkognito: Doba v zrcadle samizdatu 1968-1989*. Praha: ÚSD 2000. 288 s.

-----aktuální číslo

Sv. 8 REIMAN, Michal: *Rusko jako téma a realita doma a v exilu*. Vzpomínky na léta 1968-1990. Praha: ÚSD 2008. 343 s.

První část knihy se věnuje událostem roku 1968, jichž se autor aktivně účastnil, a detailně líčí pozadí mnoha jednání v prostředí ÚV KSČ. Text vznikl těsně po převratu v roce 1989 pro Komisi vlády ČSFR pro analýzu událostí let 1967-1970. Druhou, rozsáhlejší část (SSSR jako téma a realita v československém posrpnovém exilu za Brežněva a v době perestrojky) tvoří vzpomínky na politický exil, jehož součástí se autor stal v roce 1976 a působil ve skupině soustředěné kolem římských *Listů*. Historik zabývající se dějinami SSSR zde věnuje mnoho prostoru sovětské perestrojce – jak a v čem působila na československý exil a jak ji také sám zažil v Moskvě. Podrobně sleduje tehdejší mezinárodní diskusi o SSSR a o sovětských dějinách. Vykládá vlastní postoje i svůj současný pohled na sovětské dějiny, k němuž po dlouhých letech dospěl.

V ediční řadě **Historia nova** nakladatelství Maxdorf

- Sv. 1 *Hledání naděje 1978-1987: Výběr z ineditních sborníků.* Odborný redaktor Miroslav Vaněk. Praha: Maxdorf 1993. 259 s.
- Sv. 2 OTÁHAL, Milan – NOSKOVÁ, Alena – BOLOMSKÝ, Karel: *Svědectví o duchovním útlaku 1969-1970. Normalizace v kultuře, umění, vědě, školství a sdělovacích prostředcích.* Praha: Maxdorf 1994. 148 s.
- Sv. 3 *Dvě desetiletí před listopadem 89: Sborník.* Editor Emanuel Mandler. Praha: Maxdorf 1993. 109 s.
- Sv. 4 HLUŠIČKOVÁ, Růžena – CÍSAŘOVSKÁ, Blanka: *Hnutí za občanskou Svobodu: Dokumenty.* Praha: Maxdorf 1994. 281 s.
- Sv. 5 VANĚK, Miroslav: *Veřejné mínění o socialismu před listopadem 1989: Analýza výsledků výzkumů veřejného mínění prováděných ÚVVM od roku 1972 do roku 1989.* Praha: Maxdorf 1994. 59 s.
- Sv. 6 OTÁHAL, Milan: *Opozice, moc, společnost. Příspěvek k dějinám „normalizace“.* Praha: Maxdorf 1994. 174 s.
- Sv. 7 TŮMA, Oldřich: *Zítřka zase tady!: Protirežimní demonstrace v předlistopadové Praze jako politický a sociální fenomén.* Praha: Maxdorf 1994. 84 s.
- Sv. 8 KOKOŠKOVÁ, Zdeňka – KOKOŠKA, Stanislav: *Obroda – Klub za socialistickou přestavbu: Dokumenty.* Praha: Maxdorf 1996. 211 s.
- Sv. 9 VANĚK, Miroslav: *Nedalo se tady dýchat: Ekologie v českých zemích v letech 1968-1989.* Praha: Maxdorf 1996. 170 s.
- Sv. 10 TŮMA, Oldřich: *Srpen '69: Edice dokumentů.* Praha: Maxdorf 1996. 344 s.
- Sv. 11 KREJČOVÁ, Helena – SVOBODOVÁ, Jana – HYNDRÁKOVÁ, Anna: *Židé v protektorátu: Hlášení Židovské náboženské obce v roce 1942. Dokumenty.* Praha: Maxdorf 1997. 491 s.
- Sv. 12 *Postavení a osudy židovského obyvatelstva v Čechách a na Moravě v letech 1939-1945: Sborník studií. Usp.* Helena Krejčová a Jana Svobodová. Praha: Maxdorf 1998. 225 s.

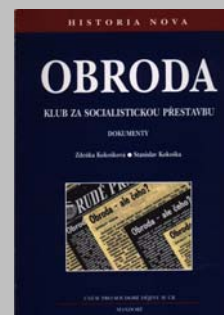
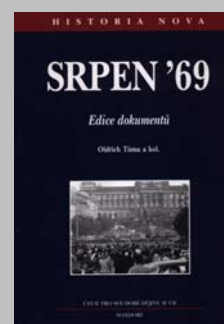
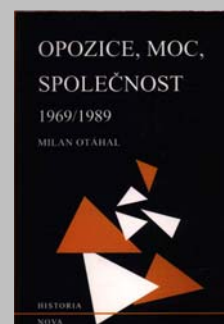
V ediční řadě **EUSTORY**

- Sv. 1 *Sám proti moci.* Výběr prací středoškolských studentů v dějepisné soutěži EUstory. Sestavili V. Čelko, E. Kunstová, J. Kvirenc, I. Pařízková. Praha: ÚSD 2002. 139 s.
- Sv. 2 *Kamenná paměť mého kraje.* Výběr prací středoškolských studentů ve 2. ročníku dějepisné soutěže EUstory. Sestavili V. Čelko, E. Kunstová, J. Kvirenc, I. Pařízková. Praha: ÚSD 2004. 135 s.
- Sv. 3 *Nejen hrdinové, nejen zbabělci.* Výběr prací středoškolských studentů ve 3. ročníku dějepisné soutěže EUstory. Sestavili V. Čelko, E. Kunstová, J. Kvirenc, I. Pařízková. Praha: ÚSD 2006. 158 s.

aktuální číslo -----

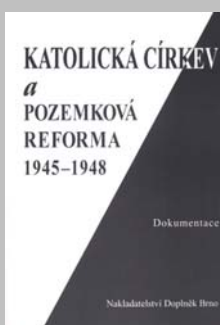
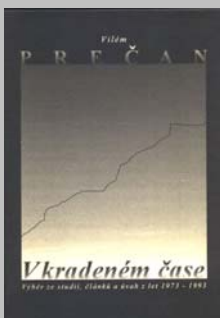
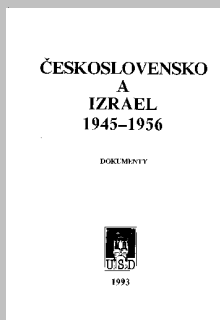
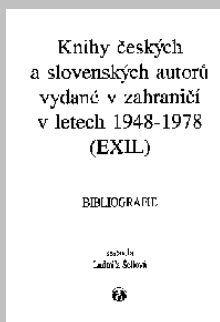
- Sv. 4 *My a oni. Česko-německé stýkání a potýkání ve 20. století.* Výběr prací středoškolských studentů ve 4. ročníku dějepisné soutěže EUstory. Sestavili V. Čelko, E. Kunstová, J. Kvirenc, I. Pařízková. Praha: ÚSD 2008. 134 s.

Výběr oceněných prací čtvrtého ročníku studentské soutěže. Publikace byla vydána v rámci projektu Dokumentace aktivních odpůrců nacismu, kteří byli po skončení druhé světové války postiženi v souvislosti s opatřeními uplatňovanými v Československu proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu.

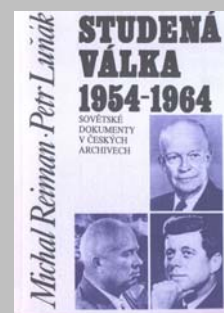
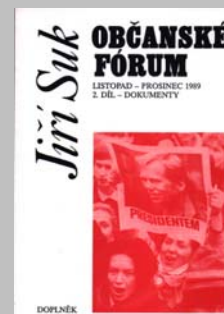
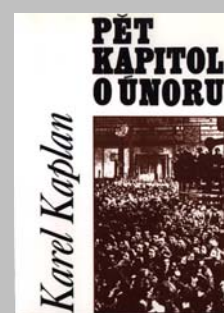

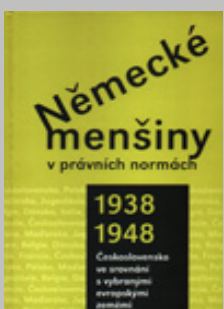
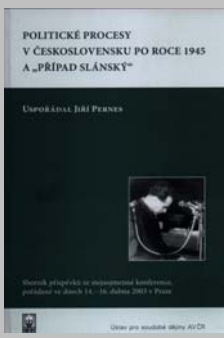
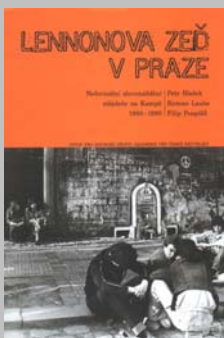
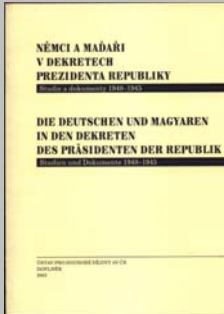
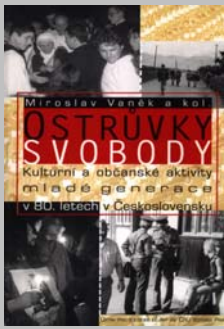
Mimo ediční řady:

- *Charta 77 (1977-1989):* Od morální k demokratické revoluci. Dokumentace. Uspořádal Vilém Prečan. Bratislava – Praha - Scheinfeld: ÚSD - Archa 1990. 525 s.
- *Demokratická revoluce. Stav a výhledy Světa: Jaro 1989.* Vybrané dokumenty z konference Americké demokratické nadace ve Washingtonu. Praha-Scheinfeld: ÚSD-ČSDS 1990. 123 s.
- LIPSCHER, Ladislav: *Židia v Slovenskom štáte.* Bratislava: Print-servis 1992. 254 s. Ve spolupráci s ÚSD.
- KAPLAN, Karel: *Dva retribuční procesy:* Komentované dokumenty. Praha: ÚSD 1992. 348 s.
- BROKLOVÁ, Eva: *První československá ústava:* Diskuse v ústavním výboru v lednu a únoru 1920. Praha: ÚSD 1992. 220 s.
- *Vatikán a Slovenská republika (1939-1945):* Dokumenty. Sestavili Ivan Kamenec, Vilém Prečan, Stanislav Škorvánek. Bratislava: SAP 1992. 230 s. Společná publikace Historického ústavu SAV a ÚSD AV ČR.
- JIČÍN, Rudolf: *Bibliografie samizdatových publikací a statí ve fondech a sbírkách dokumentačního oddělení ÚSD.* Praha: ÚSD 2002. 51 s.
- *H. Gordon Skilling: 1912-1992.* Praha: ÚSD 2002. 46 s.
- HAMANOVÁ, Růžena: *Katalog k výstavě nezávislé literatury v samizdatu a exilu v letech 1948-1989 V.Z.D.O.R.* Praha: ÚSD 1992. 83 s. Vydáno ve spolupráci s ČSDS Scheinfeld a PNP.
- PREČAN, Vilém: *Nezávislá literatura a samizdat v Československu 70. a 80. let.* Praha: ÚSD 1992. 18 s. Vydáno ve spolupráci s ČSDS Scheinfeld.
- ČULÍK, Jan: *Seznam publikací vydaných v hlavních exilových nakladatelstvích 1971-1990.* Praha: ÚSD 1992. 53 s. Vydáno ve spolupráci s ČSDS Scheinfeld.
- DRÁPALA, Milan: *Milan Šimečka: Bibliografie díla za léta 1975-1990.* Praha: ÚSD 1992. 48 s. Vydáno ve spolupráci s ČSDS Scheinfeld.
- GRUŠA, Jiří: *Cenzura a literární život mimo masmédiá.* Praha: ÚSD 1992. 26 s. Vydáno ve spolupráci s ČSDS Scheinfeld.
- VLADISLAV, Jan: *O edici Kvart po letech.* Praha: ÚSD 1992. 9 s. Vydáno ve spolupráci s ČSDS Scheinfeld.
- *Československo a Izrael 1945-1956:* Dokumenty. K vydání připravili M. Bulínová (ed.), J. Dufek, K. Kaplan, V. Šlosar. Praha: ÚSD 1993. 400 s.
- *Stránkami soudobých dějin:* Sborník statí k pětadesátinám historika Karla Kaplana. Praha: ÚSD 1993. 288 s.
- KAPLAN, Karel: *Poslední rok prezidenta:* Edvard Beneš v roce 1948. Praha: ÚSD 1993. 174 s.
- ŠEFLOVÁ, Ludmila: *Knihy českých a slovenských autorů v zahraničí v letech 1948-1978 (exil):* Bibliografie. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek, 1993. 315 s.
- *Minulost a dějiny v českém a slovenském samizdatu 1970-1989:* Bibliografie. Sestavili J. Vlk, V. Vaňková, J. Novotný. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek, 1993. 227 s.
- DUFEK, J. – KAPLAN, K. – ŠLOSAR, V.: *Československo a Izrael 1947-1953:* Studie. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek, 1993. 203 s.
- PREČAN Vilém: *V kradeném čase:* Výběr studií, článků a úvah z let 1973-1993. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1994. 620 s.
- BULÍNOVÁ, M. – JANIŠOVÁ, M. – KAPLAN, K.: *Církevní komise ÚV KSČ 1949-1953:* Edice dokumentů. I. Církevní komise ÚV KSČ („Církevní šestka“). Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1994. 504 s.
- JANIŠOVÁ, MILENA – KAPLAN, KAREL: *Katolická církev a pozemková reforma 1945-1948:* Dokumentace. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1994. 499 s.
- REDLICH, Egon: *Zítřejí jedeme synu, pojedeme transportem:* Tereziánský deník. K vydání připravil a úvodní studii napsal Miroslav Kryl. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1995. 263 s.

- JECH, Karel – KAPLAN, Karel: *Dekrety prezidenta republiky 1940-1945*. Dokumenty. 2 svazky. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1995. 1072 s.
- *A Guide to Historical Institutes, History Departments, Archives and Museums in the Czech Republic: The Czech National Committee of Historians for the Participants of the 18th International Congress of Historical Sciences Montréal 1995*. Zpracoval Petr Svobodný. Praha: ÚSD 1995. 104 s.
- OTÁHAL, Milan: *Filipika místo diskuse aneb vytváření mýtů*. Praha: ÚSD 1995. 16 s.
- PREČAN, Vilém: *Novoroční filipika 1995. Disent a Charta 77 v pojetí Milana Otáhal*. Praha: ÚSD 1995. 39 s.
- PAULÍK, Jan: *Po invazi. Podkladová studie o vojenskopolitickém vývoji ČSR od konce srpna 1968 do přelomu let 1968-1969*. Praha: ÚSD 1996. 289 s.
- KOUTSKÁ, Ivana: *Diplomatické a konzulární zastoupení ČSR v letech 1918-1938*. Praha: ÚSD 1996. 45 s.
- *ČSR a SSSR 1945-1948: Dokumenty mezivládních jednání*. K vydání připravili K. Kaplan, A. Špiritová. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1997. 540 s.
- *Charta 77 očima současníků: Po dvaceti letech*. K vydání připravili B. Císařovská, M. Drápala, V. Prečan, J. Vančura. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1997. 331 s.
- KAPLAN, Karel: *Pět kapitol o únoru*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1997. 560 s.
- PERNES, Jiří: *Brno 1951: Příspěvek k dějinám protikomunistického odporu na Moravě*. Praha: ÚSD 1997. 196 s.
- *Bibliografie českých / československých dějin 1918-1995: Výběr knih, sborníků a článků vydaných v letech 1990-1995*. Zpracovali V. Břeňová, S. Rohlíková, O. Tůma. 2 svazky. Praha: ÚSD 1997. 420 s. a 148 s.
- SUK, Jiří: *Občanské fórum: Listopad – prosinec 1989. 1. díl Události*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1997. 240 s.
- SUK, Jiří: *Občanské fórum: Listopad – prosinec 1989. 2. díl Dokumenty*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 1998. 330 s.
- *Acta contemporanea: K pětadesátinám Viléma Prečana*. Uspořádal Jindřich Pecka. Praha: ÚSD 1998. 468 s.
- *Historické studie: K sedmdesátinám Milana Otáhal*. Uspoř. Oldřich Tůma. Praha: ÚSD 1998. 288 s.
- *Překračování hranic aneb Zprostředkovatel Bedřich Loewenstein: jubilejní spis k 70. narozeninám evropského historika / Grenzüberschreitungen oder der Vermittler Bedřich Loewenstein: Festschrift zum 70. Geburtstag eines europäischen Historikers*. K vyd. přípr. Vilém Prečan ve spolupráci s Milenou Janišovou a Matthiasem Roeserem. Praha: ÚSD 1999. 367 s.
- *Bibliografie českých / československých dějin 1918-1999: Výběr knih, sborníků a článků vydaných v letech 1996-1999 a doplňky za roky 1990-1995*. Zpracovali V. Břeňová, S. Rohlíková, O. Tůma. 2 svazky. Praha: ÚSD 1999. 395 s. a 162 s.
- PERNES, Jiří – POTMĚŠILOVÁ, Jarmila: *Od demokratického socialismu k demokracii: Skleněná kulička: Nekomunistická socialistická opozice v Brně v letech 1968-1972*. Praha-Brno: ÚSD-Barrister & Principal 1999. 215 s.
- OTÁHAL, Milan: *Podíl tvůrčí inteligence na pádu komunismu*. Brno: Doplněk 1999. 161 s.
- KAPLAN, Karel: *Kořeny československé reformy 1968*. 2 svazky. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 2000 a 2002. 323 a 425 s.
- REIMAN, Michal – LUŇÁK, Petr: *Studená válka 1954-1964: Sovětské dokumenty v českých archivech*. Praha-Brno: ÚSD-Doplňek 2000. 439 s.
- *Czech and Czechoslovak History, 1918-1999. A Bibliography of Select Monographs, Volumes of Essays, and Articles Published from 1990 to 1999*. Compiled and edited by Věra Břeňová and Slavěna Rohlíková. Prague: ICH 2000. 472 p.

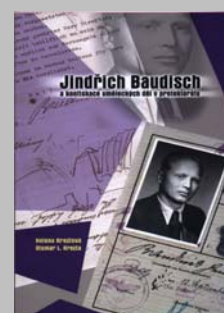
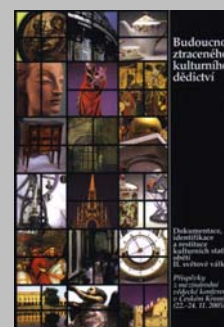

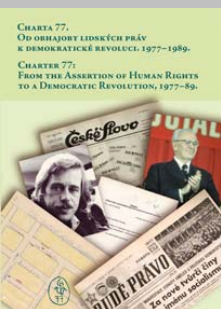
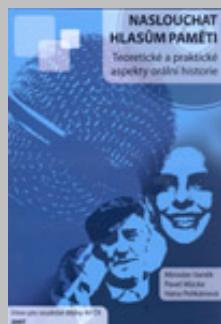

- *Deset let soudobých dějin: Jednání sekce Soudobé dějiny na VIII. sjezdu českých historiků, Hradec Králové, 10.-12.9.1999.* Uspoř. Jiří Kocian a Oldřich Tůma. Praha: ÚSD 2001. 143 s.
- KOCIAN, Jiří: *Československá strana národně socialistická v letech 1945-1948: Organizace, program, politika.* Praha-Brno: ÚSD-Doplňěk 2002. 262 s.
- VANĚK Miroslav a kol.: *Ostrůvky Svobody: kulturní a občanské aktivity mladé generace v 80. letech v Československu.* Praha: ÚSD, 2002. 350 s.
- *Dekrety prezidenta republiky 1940-1945: Dokumenty.* K vyd. přípr. Karel Jech a Karel Kaplan. 2. vyd. Praha-Brno: ÚSD-Doplňěk 2002. 1066 s.
- *Němci a Maďaři v dekretch prezidenta republiky: Studie a dokumenty 1940-1945 / Die Deutschen und Magyaren in der Dekreten des Präsidenten der Republik.* Uspoř. Karel Jech; Překlad Jan Hon, Wilfrid Antusch a Eva Hošková. Praha-Brno: ÚSD-Doplňěk 2003. 688 s.
- BLAŽEK, Petr – LAUBE, Roman – POSPÍŠIL, Filip: *Lenonova zeď v Praze: Neformální shromáždění mládeže na Kampě 1980-1989.* Praha: ÚSD 2003. 340 s., 1 CD.
- *Po stopách nedávné historie: Sborník k 75. narozeninám doc. Karla Kaplana.* Uspoř. Jiří Pernes. Praha-Brno: ÚSD-Prius 2003. 359 s.
- *Česká republika pro cizince: vybrané kapitoly.* K vyd. přípr. Helena Nosková a Milada Polišínská. Praha: ÚSD 2003. 83 s.
- PECKA, Jindřich: *Tady skončila válka...* Křeč: historické reportáže o roce 1945. Vydal ÚSD AV ČR. České Budějovice: Jihočeské muzeum 2005. 150 s.
- *Bibliografie českých/československých dějin 1918-2004 : výběr knih, sborníků a článků vydaných v letech 2000-2004 a doplňky za roky 1996-1999.* Sv.1-3, Rejstříky. Zpracovaly Věra Břeňová, Slavěna Rohlíková. Praha : Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 2005.414, 466 a 426 s. Příl. 1 CD.
- *Czech and Czechoslovak History, 1918-2004. A Bibliography of Select Monographs, Volumes of Essays, and Articles Published from 2000 to 2004.* Compiled and edited by Věra Břeňová and Slavěna Rohlíková. Prague: ICH 2005. 453 p.
- *Vademecum soudobých dějin / Vademecum Contemporary History : Czech Republic : a guide to archives, research institutions, libraries, associations, museums and places of memorial : Česká republika.* Eds. Oldřich Tůma, Jitka Svobodová, Ulrich Mähler. Praha : Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 2005. 109 s.
- *Politické procesy v Československu po roce 1945 a „Případ Slánský“.* Sborník příspěvků ze stejnojmenné konference pořádané ve dnech 14.-16. dubna 2003 v Praze. Eds. PERNES, Jiří – FOITZIK, Jan. Brno: Prius 2005. 391 s.
- *Československo na rozhraní dvou epoch nesvobody.* Sborník z konference k 60. výročí konce druhé světové války. Eds. KOKOŠKOVÁ, Zdeňka – KOCIAN, Jiří – KOKOŠKA, Stanislav. Praha: NA – ÚSD 2005, 419 s.
- *Czechoslovakia and Romania in the Versailles System.* Eds. TŮMA, Oldřich – JINDRA, Jiří. Praha: ÚSD 2006. 184 s.
- *Německé menšiny v právních normách 1938-1948.* Československo ve srovnání s vybranými evropskými zeměmi. Eds. PEŠEK, Jiří – TŮMA, Oldřich – KITTEL, Manfred – MÖLLER, Horst. Praha: ÚSD – Doplněk 2006. 602 s.

Publikace přináší soubor studií pojednávajících o postavení příslušníků německých menšin v jednotlivých evropských zemích před druhou světovou válkou, během ní a po jejím skončení. Každá ze studií je doplněna přetištěnými dobovými právními normami, které postavení osob německé národnosti upravovaly.

- **BLAŽEK, Petr (ed.):** *Paraf* (Paralelní Akta Filozofie). ÚSD, Praha 2006. 112 s.
Časopis *Paraf* (PARalelní Akta Filozofie) se v druhé polovině 80. let jako jediné české samizdatové periodikum systematicky věnoval filozofii. Hlavní roli při vydávání *Parafu* měli signatáři Charty 77 Václav Benda a Radim Palouš, rozmnožování časopisu zajišťoval Ivan Chvatík. Na jeho stránkách publikovaly desítky autorů z domácího i exilového prostředí, časopis také přinášel překlady textů zahraničních autorů či recenze vydaných publikací. V letech 1985–1989 vyšlo celkem deset čísel. V úvodní studii, rozhovorech a příloze této publikace jsou popsány jeho redakční příprava, výroba a distribuce.
- **DOSKOČIL, Zdeněk:** *Duben 1969: Anatomie jednoho mocenského zvratu*. Praha: ÚSD – Doplněk 2006. 416 s.
Pražské jaro neskončilo vstupem pěti armád na území Československa v srpnu 1968. Tento významný zlomový bod nejen v dějinách komunistické éry symbolicky ukončil až potlačený protest obživlé občanské společnosti o rok později. Vládnoucí režim se tehdy postavil proti vlastnímu lidu. Až poté se začalo šířit „Husákově ticho“. Autor poprvé podrobně popsal zlomové okamžiky, končící nástupem bývalého politického vězně do čela KSČ v dubnu 1969, který tento zvrát umožnil.
- **Polsko a Československo v roce 1968**. Eds. BLAŽEK, Petr – KAMINSKI, Lukasz – VÉVODA, Rudolf. Praha: ÚSD – Dokořán 2006. 361 s.
Příspěvky z mezinárodní historiografické konference (Varšava 2003), zabývající se vztahy obou sousedních států v době kolem tzv. Pražského jara, potlačeného v srpnu 1968 za účasti jednotek armády komunistického Polska. Texty zkoumají vztahy na úrovni státních a stranických aparátů, porovnávají vztahy obou států k Moskvě nebo ke katolické církvi a detailně se věnují samotné polské účasti na okupaci Československa.
- **Ztracené dědictví**. Příspěvky z „kulatých stolů“ na téma dokumentace, identifikace a restituce kulturních statků obětí II. světové války. Ed. BORÁK, Mečislav. Praha: Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí 2. světové války – ÚSD 2006. 96 s.
- **Budoucnost ztraceného kulturního dědictví**. Dokumentace, identifikace a restituce kulturních statků obětí II. světové války. Příspěvky z mezinárodní vědecké konference v Českém Krumlově 22.-24. 11.2005. Ed. BORÁK, Mečislav. Praha: Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí 2. světové války – ÚSD 2006. 385 s.
- **KREJČOVÁ, Helena – KREJČA, Otomar:** *Jindřich Baudyš a konfiskace uměleckých děl v protektorátu*. Šenov: Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí 2. světové války – ÚSD 2007. 199 s.
Dochované spisy o poválečném vyšetřování a procesu před mimořádným lidovým soudem. Tyto nám umožňují rekonstruovat životní příběh Jindřicha Baudyše, absolventa pražské AVU a profesora Státní uměleckoprůmyslové a odborné školy v Jablonci nad Nisou. Tento po okupaci českých zemí sloužil u německé pohraniční a pasové policie. Záhy se stal odhadcem Majetkového úřadu u pražského gestapa. Ačkoliv sám nepatřil k přímým strůjčům loupeží uměleckých předmětů, jako expert gestapa na problematiku konfiskací se účastnil jejich realizace. Důvěrně poznal celý složitý proces zabavování, třídění a oceňování uměleckého majetku, začleňovaného do vlastnictví Německé říše.
- **Charta 77: Dokumenty 1977–1989**. Svazek 1–3. Eds. CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém. Praha: ÚSD 2007. 1804 s.
V prvním a druhém svazku edice je otištěno v plném znění 598 mluvčími Charty 77 signovaných dokumentů s rozsáhlým poznámkovým aparátem s údaji o tom, za jakých okolností jednotlivé dokumenty vznikly, jaké byly jejich další osudy, kde a jak byly v době svého vzniku publikovány či komentovány – v domácím samizdatovém prostředí, v exilovém tisku či v zahraničních rozhlasových stanicích (Hlas Ameriky, Svobodná Evropa a československé vysílání BBC).

Třetí svazek publikace nazvaný Přílohy obsahuje více než devadesát většinou dosud nepublikovaných textů tematicky rozdělených do kapitol, které blíže dokumentují a osvětlují nejzávažnější okolnosti vzniku Charty 77 a domácího i mezinárodního kontextu roku 1977. Poprvé se zde uveřejňují první tři koncepty Prohlášení Charty 77, dokumentující vývoj od původní myšlenky Výboru pro lidská práva až po koncepci otevřeného společenství, jak se jako Charta 77 představilo světové i domácí veřejnosti na začátku ledna 1977.

- *In memoriam Johann Wolfgang Brügel*: sborník z konference věnované Johannu Wolfgangu Brügelovi. Eds. NEZHODOVÁ, Soňa – OLŠÁKOVÁ, Doubravka – PREČAN, Vilém. Hustopeče : G plus G 2007. 357 s.

Sborník předkládá texty příspěvků, které zazněly na konferenci věnované Johannu Wolfgangu Brügelovi. Jejich autory jsou čeští a němečtí historikové, kteří se věnovali nejen osobnosti JWB, ale také širšímu okruhu otázek česko-německých vztahů především po roce 1945.

- *Plánování nemyslitelného*: československé válečné plány 1950-1990. Ed. LUŇÁK, Petr. Praha : Dokořán – ÚSD 2007. 439 s.

Publikace obsahuje 14 unikátních dokumentů z českých vojenských archivů. Jde vesměs o válečné plány Československé lidové armády a jejich shrnutí od roku 1950 do roku 1990. Sborník uvádí Luňákova studie, zasazující dokumenty do historického kontextu. Jako přílohy jsou připojeny rozhovory s československými generály vedené v letech 2002-2004.

- VANĚK, Miroslav – MÜCKE, Pavel – PELIKÁNOVÁ, Hana: *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha: ÚSD – FHS UK 2007. 224 s.

Kniha mapuje vznik orální historie od okamžiku, kdy se kvůli pohnutým dějinným událostem 20. století postupně ukazovalo, že klasicky pojmávané politické, hospodářské, sociální a kulturní dějiny států a populací (tzv. velké dějiny) nepostačují ke komplexnímu uchopení a porozumění spletitým lidským rozhodnutím, motivacím a osudům. Spolu se vznikem technických předpokladů to byl okamžik, v němž vznikla potřeba analyzovat dějiny prostřednictvím rozhovorů s jejich aktéry a přihlížet tak i k osobním svědectvím „z první ruky“. Kniha se zabývá i otázkou interpretace specifických narativních pramenů. Dává také rámcový podnět ke klasifikaci historického rozhovoru, představuje jeho možnosti a limity a upozorňuje na řadu dílčích problémů spojených nejen s metodou, ale i s oborem jako takovým. Jedním z nich jsou vysoká etická kritéria výzkumu, legislativa, otázka paměti, subjektivity a objektivit a lidského prožitku minulosti obecně.

- *Charta 77. Od obhajoby lidských práv k demokratické revoluci, 1977-1989*. Sborník z konference k 30. výročí Charty 77. Praha, 21.-23. března 2007. Eds. DEVÁTÁ, Markéta – SUK, Jiří – TŮMA, Oldřich. Praha: ÚSD 2007. 415 s.

Mezinárodní vědeckou konferenci konanou u příležitosti 30. výročí vzniku Charty 77 ve dnech 21.-23.3.2008 v Praze uspořádal ÚSD ve spolupráci s Československým dokumentačním střediskem, Národním muzeem a Filozofickou fakultou UK. Na konferenci zazněly 24 příspěvky reflektující nejnovějšího výsledky bádání o dějinách disentu a jeho podílu na pádu komunistických režimů ve střední a východní Evropě. Součástí sborníku je přepis dvou panelových diskusí s evropskými a českými disidenty.

- *Les Tchèques et les Belges: Une histoire en miroir*. Eds. FLOCK, Sarah – KOCIAN, Jiří – RUBEŠ, Jan – TŮMA. Prague : ÚSD 2008. 166 s.

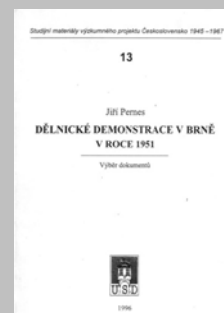
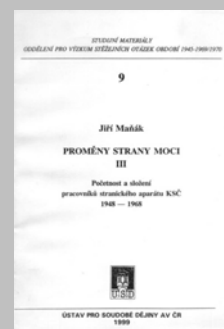
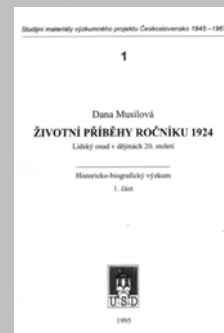
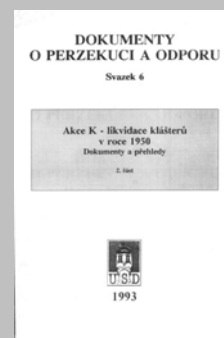
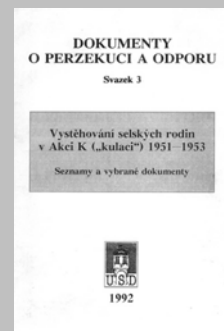
Sborník Češi a Belgičané: Dějiny v zrcadle obsahuje příspěvky z konference uspořádané ve spolupráci ÚSD a Střediska českých studií Bruselské svobodné university v květnu 2006. Přináší texty českých i belgických historiků 18.-20.století. Sborník se zaměřuje na dva úhly pohledu: společnou paměť minulosti (od 18.století do počátku 1. světové války) a rozdílné cesty přítomnosti i paralely 20.století.

Dokumenty o perzekuci a odporu (1992-1994)

- Sv. 1 *Zemřelí ve věznicích a tresty smrti 1948-1956: Seznamy.* Zpracoval Karel Kaplan. 70 s. a přílohy.
- Sv. 2 *Akce B – vystěhování „státně nespolehlivých osob“ z Prahy, Bratislavy a dalších měst 1952-1953.* Zpracoval Karel Kaplan. 193 s.
- Sv. 3 *Vystěhování selských rodin v Akci K („kulaci“) 1951-1953.* Zpracoval Karel Jech. 138 s. a přílohy.
- Sv. 4 *Akce K – likvidace klášterů v roce 1950. 1. část.* Zpracoval Karel Kaplan. 180 s.
- Sv. 5 *Perzekuce po měnové reformě v Československu v roce 1953.* Zpracovali Karel Kaplan a Jana Váchová. 221 s.
- Sv. 6 *Akce K – likvidace klášterů v roce 1950. 2. část.* Zpracoval Karel Kaplan. 113 s.
- Sv. 7 *Trestní postih pro trestné činy proti republice v letech 1957-1968 v Československu: Statistický přehled.* Zpracovali František Koudelka a Jana Váchová. 36 s.
- Sv. 8 *Měnová reforma a její sociální důsledky: Studie a dokumenty.* Zpracovala Dana Musilová. 140 s.
- Sv. 9 *Protistátní letáky a jiné formy odporu v roce 1948: Dokumenty.* Zpracovali Karel Kaplan a Jana Váchová. 200 s.
- Sv. 10 *Trestní postih pro trestné činy proti republice v letech 1969-1989 v Československu: Statistický přehled.* Zpracovali František Koudelka a Jana Váchová. 39 s.
- Sv. 11 *Protistátní letáky a jiné formy odporu v roce 1949: Dokumenty.* Zpracovali Karel Kaplan a Jana Váchová. 118 s. a přílohy.

Studijní materiály výzkumného projektu Československo 1945-1967 (1995-1997)

- Sv. 1 *Životní příběhy ročníku 1924 (lidský osud v dějinách 20. století): Historicko-biografický výzkum. 1. část.* Zpracovala Dana Musilová. 95 s.
- Sv. 2 MAŇÁK, Jiří: *Komunisté na pochodu k moci.* Vývoj početnosti a struktury KSČ v období 1945-1948. 72 s. a přílohy.
- Sv. 3-4 *Nezveřejněné projevy prezidenta Beneše. Rok 1946.* Zprac. Jiří Kocian a Jana Váchová. 372 s.
- Sv. 5 *Z denních zpráv Hlavní správy tiskového dohledu 1957-1967. 1. část.* Zprac. Karel Kaplan a Jana Váchová. 116 s.
- Sv. 6 *Z denních zpráv Hlavní správy tiskového dohledu 1957-1967. 2. část.* Zprac. Karel Kaplan a Jana Váchová. 125 s.
- Sv. 7 *Z denních zpráv Hlavní správy tiskového dohledu 1957-1967. 3. část.* Zprac. Karel Kaplan a Jana Váchová. 170 s.
- Sv. 8-9 MAŇÁK, Jiří: *Proměny strany moci: Studie a dokumenty k vývoji členské základny KSČ v období 1948-1968. 1. a 2. část (Zprávy a názory).* 354 s.
- Sv. 10 ZELEŇKA Vojtěch: *Vývoj lidového peněžnictví v letech 1945-1952.* 122 s. a přílohy.
- Sv. 11 HŘEBÍČKOVÁ, Šárka: *Vliv Marshallova plánu na zahraničně ekonomickou orientaci Československa a ohlasy na tento plán v českém tisku.* 103 s. + přílohy.
- Sv. 12 CYSAŘOVÁ, Jarmila: *Televize a moc: 1956-1967.* 87 s. a přílohy.
- Sv. 13 PERNES, Jiří: *Dělnické demonstrace v Brně v roce 1951: Výběr dokumentů.* 146 s.
- Sv. 14 ADAMEC, Čestmír: *Počátky výzkumu veřejného mínění v českých zemích.* 92 s. a přílohy.

- Sv. 15 MUSILOVÁ, Dana: *Životní příběhy ročníku 1924: Lidský osud v dějinách 20. století. Historicko-biografický výzkum. 2. část. 102 s.*
- Sv. 16-19 JUROVÁ, Anna: *Rómská problematika 1945-1967: Dokumenty. 1034 s.*
- Sv. 20 *K ekonomické reformě 1965-1968. Zprac. Karel Kaplan, Karel Jech, Jana Váchová. 185 s.*
- Sv. 21 BIEBERLE, Josef – BUREŠOVÁ, Jana – FIŠER, Zbyněk – MACHÁLEK, Vít: *Sborník prací moravských historiků. 161 s.*
- Sv. 22 CYSAŘOVÁ, Jarmila: *FITES a moc: První léta Svazu čs. filmových a televizních umělců. 54 s. a přílohy.*
- Sv. 23 MUSILOVÁ, Dana: *Životní příběhy ročníku 1924: Lidský osud v dějinách 20. století. Historicko-biografický výzkum. 3. část. 111 s.*
- Sv. 24 CUHRA, Jaroslav: *Proces s ilegální „křesťanskodemokratickou stranou“ v roce 1961. 211 s. a přílohy.*

Studijní materiály oddělení pro výzkum stěžejních otázek období 1945-1969/70

- MAŇÁK, Jiří: *Proměny strany moci (2): Početnost a složení volených funkcionářů KSČ 1948-1968. ÚSD 1998. 295 s.*
- MAŇÁK, Jiří: *Proměny strany moci (3): Početnost a složení pracovníků stranického aparátu KSČ 1948-1968. ÚSD 1999. 225 s.*

Projekt *Pobyt sovětských vojsk na území Československa 1968-1991. Materiály, studie, dokumenty.* (1993-1995)

- č. 1 *Odsun sovětských vojsk z Československa (1989-1991). Bibliografie. Zprac. Jindřich Pecka. 493 záznamů.*
- č. 3 *Co stála srpnová invaze. Zprac. Ondřej Felcman a Květoslava Volková. 41 s.*
- č. 4 *Maďarská účast v srpnové invazi 1968. Zprac. Antonín Benčík a Jindřich Pecka. 43 s.*
- č. 5 *Polsko a vojenská intervence v Československu 1968. Zprac. Josef Belda, Antonín Benčík a Jindřich Pecka. 47 s.*
- č. 6 *Dislokace sovětských vojsk v Československu 1968-1969. Dokumenty. Zprac. Josef Belda, Antonín Benčík a Jindřich Pecka. 103 s.*
- č. 7 *Vznik vojenského újezdu Ralsko. Zprac. Jana Blažková. 59 s.*
- č. 8 LOJÍN, Jaromír: *Hospodářské důsledky sovětské okupace Československa 1968-1991. 58 s.*
- č. 9 BENČÍK, Antonín: *Sovětská vojska v Československu a „mírové“ úsilí SSSR 1968-1973. 38 s.*
- č. 10 BELDA, Josef – BENČÍK, Antonín – PECKA, Jindřich: *Podíl NDR na intervenci proti Československu v roce 1968. 45 s.*
- č. 11 BENČÍK, Antonín – PECKA Emanuel – PECKA Jindřich – SARANDEV, Atanas: *Bulharsko a československá krize 1968. 51 s.*
- č. 12 CÍSAŘ, Jaromír: *Vývoj československého zákonodárství v letech 1968-1970. 68 s.*
- č. 13 PAULÍK, Jan: *Legalizace pobytu části sovětských intervenčních vojsk – uzavření smlouvy o podmínkách jejich tzv. dočasného pobytu v Československu. 60 s.*
- č. 14 DANĚK, Jiří: *Poznámky k právním souvislostem pobytu sovětských vojsk na území Československa 1968-1991. 52 s.*
- č. 15 FELCMAN, Ondřej: *Invaze a okupace – k úloze SSSR a sovětských vojsk ve vývoji Československa v letech 1968-1991. 49 s.*
- č. 16 PECKA, Emanuel a kol.: *Sociologické aspekty pobytu sovětských vojsk na území Československa 1968-1991. 70 s.*

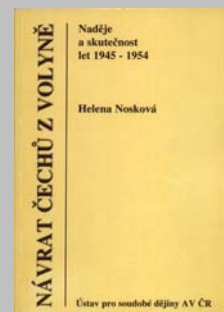
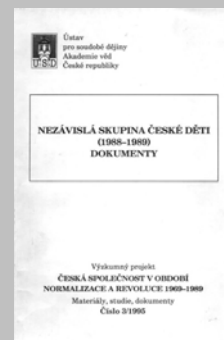
Pobyt sovětských vojsk na území Československa 1968-1991
Materiály, studie, dokumenty č. 1

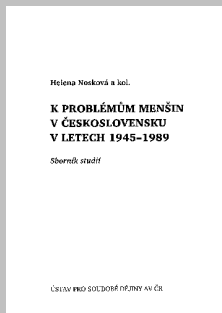
Materiály – studie – dokumenty výzkumného projektu Česká společnost v období normalizace a revoluce 1969-1989, resp. oddělení pro výzkum stěžejních otázek období 1969-1992

- Sv. 1 ROHLÍKOVÁ, Slavěna: *Československo 1969-1989. Výběrová bibliografie.* 39 s.
- Sv. 2 *Přehled o zasedáních ÚV KSČ o personálním složení ústředního výboru a jeho orgánů od 14. do 15. sjezdu KSČ (1971-1976).* Připravili František Koudelka a Robert Pejša. 29 s.
- Sv. 3 *Nezávislá iniciativa České děti (1988-1989). Dokumenty.* Připravila Jana Svobodová a Magdalena Jandová. 117 s.
- Sv. 4 BEČVÁŘ, Josef: *Ústav pro výzkum veřejného mínění ČSAV 1967-1972.* 143 s a přílohy.
- Sv. 5 ŽABKA, Josef: *Vláda a Úřad předsednictva vlády 1967-1972.* 46 s.
- Sv. 6 *Fakta, připomínky, události: Samizdatový časopis 1971-1972.* Připravil Jaroslav Cuhra. XIX a 183 s.
- Sv. 7 *Pokrok: Samizdatový časopis 1971.* Připravil Jaroslav Cuhra. 30 s.
- Sv. 8 SUK, Jaroslav – HOCHMAN, Jiří – FILIP, Ota: *Počátky odporu proti normalizačnímu režimu ve vzpomínkách účastníků.* Připravil Jaroslav Cuhra. 63 s.
- Sv. 9 JIŘÍK, Karel – KNOP, Alois – PROKOP, Radim: *Rok 1968 a počátky normalizace v Ostravě.* 46 s.
- Sv. 10 CYSAŘOVÁ, Jarmila: *Televize a totalitní moc 1969-1975.* 1998. 147 s.
- Sv. 11 JEŠUTOVÁ, Eva – NOVÁKOVÁ, Jaroslava: *Normalizace v Československém rozhlase.* 142 s.
- Sv. 12 KALINOVÁ, Lenka: *Sociální vývoj Československa 1969-1989.* 74 s.
- Sv. 13 KOUDELKA, František: *Zasedání ÚV KSČ a obsazení nejvyšších funkcí v KSČ 1986-1989.* 56 s.
- Sv. 14 CYSAŘOVÁ, Jarmila: *Československá televize v období zániku komunistického režimu a vítězství demokratické revoluce: 1985-1990.* 65 s.

Studijní materiály Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR

- NOSKOVÁ, Helena: *Návrat Čechů z Volyně: Naděje a skutečnost let 1945-1954.* ÚSD 1999. 165 s.
- TOMASZEWSKI, Jerzy – POLÁČKOVÁ, Zuzana – BITTNEROVÁ, Dana – JUROVÁ, Anna: *K problémům minorit.* Sest. Helena Nosková. ÚSD 1999. 116 s.
- NOSKOVÁ, Helena – VÁCHOVÁ, Jana: *Reemigrace Čechů a Slováků z Jugoslávie, Rumunska a Bulharska: 1945-1954.* ÚSD 2000. 297 s.
- SIWEK, Tadeusz – ZAHRADNIK, Stanisław – SZYMECZEK Józef: *Polská národní menšina v Československu 1945-1954.* ÚSD 2000. 113 s.
- HRADEČNÝ, Pavel: *Řecká komunita v Československu: Její vznik a počáteční vývoj 1948-1954.* ÚSD 2000. 188 s.
- ZILYNSKYJ Bohdan: *Ukrajinci v českých zemích v letech 1945-1948.* ÚSD 2000. 97 s.
- KOVÁČ, Dušan: *Vysídlenie Nemcov zo Slovenska: 1944-1953.* ÚSD 2001. 84 s.
- *Sborník studií k národnostní politice Československa: 1945-1954.* Uspoř. Helena Nosková. ÚSD 2001. 127 s.
- JEŠUTOVÁ, Eva – NOVÁKOVÁ, Jaroslava: *Československý rozhlas na cestě k demokracii: Od perestrojky ke svobodným volbám.* ÚSD 2002. 58 s.
- *ČSR a SSSR 1945-1947: Dokumenty mezivládních jednání (dodatky).* Zprac. Alexandra Špiritová a Jana Váchová. ÚSD 2002. 323 s.
- CYSAŘOVÁ, Jarmila: *Koordináční výbor, tvůrčí svazy a moc 1968-1972: Nekapitulantské postoje české tvůrčí inteligence a mechanismy moci KSČ.* ÚSD 2003. 109 s.

- PEHR, Michal: *Československá strana lidová 1945-1946*. ÚSD 2003. 116 s.
- HOFFMANNOVÁ, Jaroslava: *Provolání k československé veřejnosti z 21. února 1948*. ÚSD 2003. 144 s.
- *Seznam politických uprchlíků z roku 1948*. Uspořádal a připravil Bořivoj Čelovský. ÚSD 2003. Neustránkováno.
- *Příprava dvouletého hospodářského plánu: Stenografické záznamy Ústřední plánovací komise*. Zprac. Alexandra Špiritová a Jana Váchová. ÚSD 2004. 272 s.
- NOVOTNÝ, Gustav: *Dr. Ing. Rudolf Spazier (1887-1963)*. Zapomenutá osobnost historie Brna. ÚSD 2005. 113 s.
- NOSKOVÁ, Helena a kol.: *K problémům menšin v Československu v letech 1945-1989*. Sborník studií. ÚSD 2005. 267 s.
- KUGLER, Pavel: *Reformní proces v Československé straně lidové, 1968-1972*. Praha : Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 2005. 74 s.
- KOUTSKÁ, Ivana: *Českoslovenští diplomaté 1918-1945*. ÚSD 2006. 279 s.

Židovská problematika a antisemitismus ve světle retribučních soudů 1945-1948

- *Poválečná justice a národní podoby antisemitismu: Postih provinění vůči Židům před soudy a komisemi ONV v českých zemích v letech 1945-1948 a v některých zemích střední Evropy*. Sborník příspěvků. Připravil Mečislav Borák. Praha-Opava: ÚSD – Slezský ústav Slezského zemského muzea v Opavě 2002. 396 s.
- *Retribuce v ČSR a národní podoby antisemitismu. Židovská problematika a antisemitismus ve spisech mimořádných soudů a trestních komisí ONV v letech 1945-1948*. Sborník příspěvků. Připravil Mečislav Borák. Praha - Opava: ÚSD – Slezský ústav Slezského zemského muzea v Opavě 2002. 198 s.

Prameny a studie k dějinám československého exilu 1948-1989

- Sv. 1 RENNER, Jan: *Československá strana lidová 1945-1948*. Praha-Brno: ÚSD-Prius 1999. 101 s.
- Sv. 2 JIRÁSEK, Zdeněk: *Československá poúnorová emigrace a počátky exilu*. Praha-Brno: ÚSD-Prius, 1999. 88 s.
- Sv. 3 SLABOTINSKÝ, Radek: *Do exilu s převaděči: Proces s protistátní skupinou „Stanislav Pokorný a spol.“*. Praha-Brno: ÚSD-Prius 2000. 80 s.
- Sv. 4 PALEČEK, Pavel: *Ministr Hubert Ripka a jeho osobní archiv: Inventář osobního fondu: Dokumenty*. Praha-Brno: ÚSD-Prius 2000. 141 s.
- Sv. 5 FIC, Victor Miroslav: *Československá strana národně sociální v exilu: Nástin vývoje její organizační struktury a strategie boje za demokracii ve vlasti: 23. únor 1948 – 16. březen 1990*. Praha-Brno: ÚSD-Prius 2002. 143 s.
- Sv. 6 BRADBROOKOVÁ, Bohuslava: *Osvobozující krása malých věcí. Uprchlíká odysea z Prahy do Cambridge*. Praha-Brno: ÚSD-Prius 2002. 111 s.
- Sv. 7 ŽÁČEK, Pavel: *Menší sestra I. Vznik a vývoj První správy ministerstva vnitra 1953-1959*. Edice dokumentů. Praha-Brno: ÚSD-Prius 2004. 450 s.
- Sv. 8 JEŘÁBEK, Vojtěch: *Českoslovenští uprchlíci ve studené válce*. Brno: ÚSD 2005. 296 s.
- Sv. 9 HRUBÝ, Petr: *Nebezpeční snílci. Australští komunisté a Československo*. Brno: ÚSD 2007. 474 s.

aktuální číslo -----

Sv. 10 POVOLNÝ, Mojmir: *Zápas o lidská práva*. Rada svobodného Československa a helsinský proces. Brno: ÚSD 2007. 382 s.

Zápas o lidská práva a základní svobody se táhne jako červená nit dějinami západní civilizace od konce 18. století. Poslední fáze se odehrála po druhé světové válce v historickém střetu mezi západními demokraciemi a sovětským blokem. Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE) a její Závěrečný akt podepsaný v Helsinkách 1. srpna 1975 měl rozhodný vliv na disidentská hnutí v komunistických státech střední a východní Evropy a svou roli v něm sehráli také exulanti z těchto zemí. Povolný sleduje sovětskou taktiku od roku 1966 až po Helsinskou konferenci a účast Rady svobodného Československa, která formulovala strategii československého exilu.

Studijní materiály výzkumného projektu *Krise komunistického systému v Československu 1953-1957*

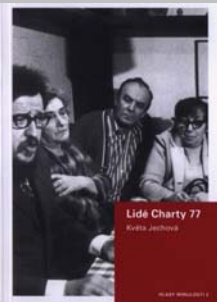
- Sv. 1 PERNES, Jiří: *Snahy o překonání politicko-hospodářské krize v Československu v roce 1953*. Praha-Brno: ÚSD-Prius 2000. 70 s.
- Sv. 2 MATTHEWS, John P. C.: *Majáles 1956: Nevydařená revolta československých studentů*. Z angl. orig. přel. Eva Strnadová. Praha-Brno: ÚSD-Prius 2000. 54 s.
- Sv. 3 MARUŠIAK, Juraj: *Slovenská literatúra a moc v druhej polovici päťdesiatych rokov*. Praha-Brno: ÚSD-Prius 2001. 185 s.
- Sv. 4 PEŠEK, Jan: *Slovensko v rokoch 1953-1957: Kapitoly z politického vývoja*. Praha-Brno: ÚSD-Prius 2000. 128 s.
- Sv. 5 PALEČEK, Pavel: *Likvidace ostatků obětí nacismu a komunismu na území Československa: Neevidované kremace 1941-1945: zemřelí ve věznicích 1948-1956*. Praha-Brno: ÚSD-Prius, 2002. 171 s.
- Sv. 6 BARNOVSKÝ, Michal: *Prvá vlna destalinizácie a Slovensko: 1953-1957*. Praha-Brno: ÚSD-Prius 2002. 183 s.
- Sv. 7 PAVKA, Marek: *Kádry rozhodují vše! Kádrová politika KSČ z hlediska teorie elit: Prvních pět let komunistické vlády*. Praha-Brno: ÚSD-Prius 2003. 126 s.

KSČ a radikální socialismus v Československu 1918-1989

- Sv. 1 *Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu*. Sest. Zdeněk Kárník a Michal Kopeček. Praha: ÚSD 2003. 317 s.
- Sv. 2 *Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu*. Sest. Zdeněk Kárník a Michal Kopeček. Praha: ÚSD-Dokořán 2004. 363 s.
- Sv. 3 *Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu*. Sest. Zdeněk Kárník a Michal Kopeček. Praha: ÚSD-Dokořán 2004. 223 s.
- Sv. 4 *Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu*. Sest. Zdeněk Kárník a Michal Kopeček. Praha: ÚSD-Dokořán 2005. 279 s.
- Sv. 5 *Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu*. Sest. Zdeněk Kárník a Michal Kopeček. Praha: ÚSD-Dokořán 2005. 382 s.

Pátým číslem končí ediční řada sborníků s názvem Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu. Pochopitelně mnohé otázky zůstaly ve stínu a žádají si další pozornost. To nejdůležitější ale bylo snad vyřčeno. O některých studiích lze dokonce s klidným svědomím říct, že se staly již jakýmsi předstupněm kapitol, jež zapadnou dobře do syntézy, jejíž příprava je teď na řadě. Tímto zorným úhlem nazíráno je publikovaných pět sborníků dobrým až výborným podkladem pro sepsání nikoli snad jakéhosi povrchního přehledu, nýbrž do hloubky jevů sahající syntetické práce.

Ediční řada *Hlasy minulosti* Centra orální historie

Sv. 1 VANĚK, Miroslav: *Orální historie ve výzkumu soudobých dějin*. Praha: ÚSD 2004. 175 s.

Sv. 2 JECHOVÁ, Květa: *Lidé Charty 77*. Zpráva o biografickém výzkumu. Praha: ÚSD 2003. 170 s.

Sv. 3 PETRÁŠ, Jiří: *Květen 1945 a srpen 1968 v Českých Budějovicích*. Deníkové zápisky dvou žen. Praha, ÚSD 2007. 95 s.

Publikace se zabývá osudy dvou žen, které prožily dva klíčové okamžiky českých, potažmo obecných, dějin 20. století, rok 1945 a ukončení druhé světové války a rok 1968 a okupaci Československa „spřátelenými vojsky“. Jedná se v podstatě o mikrohistorickou studii založenou na interpretaci dvou deníků, jež se nachází ve fondech Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. Interpretace je doprovázena také vylíčením postupu (často dobrodružného) pátrání, které musel pro zjištění totožnosti autorek obou deníků podstoupit. „Cesta historikova“ pátrajícího různými cestami a nejrozličnějších pramenech po osudech pisatelek byla v jednom z případů korunována úspěchem, když se mu podařilo jednu ze vzpomínajících žen zkontaktovat a posléze s ní i natočit rozhovor (řekněme kombinovaného typu, životopisné vyprávění doplněné o tematické otázky týkající se mj. událostí popisovaných v deníku). Kompletní text obou deníků i celý rozhovor jsou spolu s bohatou fotodokumentací součástí práce.

-----aktuální číslo

Sv. 4 VANĚK, Miroslav: *O orální historii s jejími zakladateli a protagonisty*. Praha, ÚSD 2008. 113 s.

Kniha představuje netradiční příspěvek, který se snaží čtenářům přiblížit základní teoreticko-metodologické otázky orální historie. Autorovi se díky mezinárodním kontaktům podařilo uskutečnit, interpretovat a začlenit do kontextu doby 14 strukturovaných rozhovorů s odborníky na orální historii z celého světa. Rozhovory se soustředily na pět okruhů otázek týkajících se postavení orální historie v soudobé metodologii. Přeložené a redigované přepisy rozhovorů pak tvoří hlavní část práce. Ta je navíc doplněna i o DVD, na němž jsou vybrané multimediální ukázky rozhovorů o klíčových tématech.

Ediční řada *Česká společnost po roce 1945*

Sv. 1 KALINOVÁ, Lenka: *Východiska, očekávání a realita poválečné doby*. K dějinám české společnosti v letech 1945-1948. Praha: ÚSD 2004. 117 s.

Sv. 2 HEUMOS, Peter: *„Vyhrňme si rukávy!“ Dělníci a státní socialismus v Československu 1945-1968*. Praha: ÚSD 2006. 143 s.

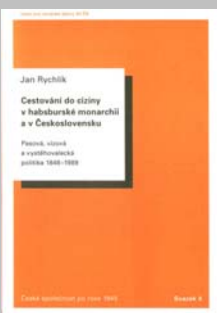
Sv. 3 KAPLAN, Karel: *Proměny české společnosti 1948-1960*. I. Praha: ÚSD 2007. 313 s.

Sv. 4 RYCHLÍK, Jan: *Cestování do ciziny v habsburské monarchii a v Československu*. Pasová, vízová a vystěhovalecká politika 1848-1989. Praha: ÚSD 2007. 259 s.

-----aktuální číslo

Sv. 4 TŮMA, Oldřich – VILÍMEK Tomáš (edd.): *Pět studií k dějinám české společnosti po roce 1945*. Praha: ÚSD 2008. 264 s.

Publikace studií věnující se odlišnému období dějin tzv. normalizace: Milan Otáhal problematice nástupu Gustáva Husáka a jednotlivým klíčovými aspekty „obnovování pořádku“ stejně jako přirozené obraně české společnosti reagující na masové čistky a nové opatření kádrové politiky, Tomáš Vilímek komplexům příčin destabilizace režimu v ČSSR a NDR v roce 1989, Květa Jechová postavení ženy v české společnosti, David Weber publikaci Sedm pražských dnů a postupnému zapojení Historického ústavu do obrodného procesu a jeho významu během Pražského jara a zapojení jeho pracovníků do protikupační rezistence. Poslední studie Martina France o vánočních svátcích v českých zemích v 50. a 60. letech reflektuje specifickou ambivalentní funkci svátků a konzumu pro komunistický režim, který se dostával právě v souvislosti s jednotlivými svátky do vážných zásobovacích potíží, čímž docházelo k ohrožení „negativního konsensu“ (Milan Šimečka).

Studijní materiály výzkumného projektu *Komunistické Československo na přelomu 50. a 60. let*

- Sv. 1 PEŠEK, Jan: Slovensko na prelome 50. a 60. rokov. Politicko-mocenské aspekty vývoja. Praha – Brno: Prius – ÚSD 2005. 179 s.
- Sv. 2 KONEČNÝ, Karel: Československá strana lidová a Československá strana [národně] socialistická na Olomoucku 1945-1989. Praha – Brno: Prius – ÚSD 2006. 75 s.

aktuální číslo -----

- Sv. 3 KOVAŘÍK, David: Proměny českého pohraničí v letech 1958-1960. Demoliční akce v českém pohraničí se zřetelem k vývoji od roku 1945. Praha – Brno: Prius – ÚSD 2006. 108 s.

Práce se zabývá problematikou vysídlení a následné likvidace několika stovek pohraničních obcí, ležících v blízkosti státní hranice s Rakouskem a Spolkovou republikou Německo. Popisuje a dokumentuje způsob a provádění demoličních akcí od roku 1945, se zvláštním zřetelem na závěrečnou a největší demoliční vlnu v letech 1959-1960.

Ediční řada *Práce z dějin vědy Výzkumného centra/oddělení pro dějiny vědy*

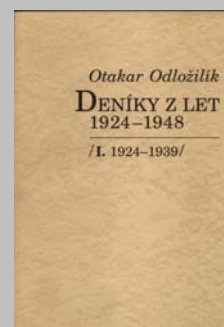
- Sv.1 *Věda v Československu v letech 1953-1963*. Sborník z konference (Praha, 23.-24.11. 1999). BARVÍKOVÁ, Hana (ed.). Praha: AV ČR 2000. 591 s.
- Sv. 2 *Česká věda a Pražské jaro (1963-1970)*. Sborník z konference (Praha, 22.-23.11. 2000). ZILYNSKÁ, Blanka – SVOBODNÝ, Petr (eds.). Praha: Univerzita Karlova v Praze 2001. 426 s.
- Sv. 3 *Semináře Výzkumného centra pro dějiny vědy z let 2000-2001*. POKORNÁ, Magdaléna (ed.). Praha: VCDV 2002. 304 s.
- Sv. 4 *Věda v Československu v období normalizace*. Sborník z konference (Praha, 21.-22.11. 2001). KOSTLÁN, Antonín (ed.). Praha: VCDV 2002. 450 s.
- Sv. 5 *Deníky Otakara Odložilíka z let 1924-1948*. I-II. POUSTA, Zdeněk (ed.). Praha: VCDV 2002-2003. 763 s. a 655 s.

Prof. PhDr. Otakar Odložilík (1899–1973), řádný profesor Filosofické fakulty Univerzity Kalovy a po druhé emigraci v roce 1948 i profesor amerických univerzit ve svých denících zaznamenává kromě své pedagogické činnosti i skutečnosti všeobecnějšího rázu a také období, kdy se stal spolupracovníkem propagačního oddělení exilového ministerstva zahraničních věcí československé vlády v Londýně. Deníky uložené v kroměřížském archivu opsala a edičně připravila Milada Sekyrková. Publikaci uvádí vzpomínková stať Stanleye B. Winterse a vlastní úvod editorky.

- Sv. 6 *Semináře a studie Výzkumného centra pro dějiny vědy z let 2002-2003*. DEVÁTÁ, Markéta – KOSTLÁN, Antonín (eds.). Praha: VCDV 2003. 741 s.
- Sv. 7 FRANC, Martin: *Řasy, nebo knedlíky? Postoje odborníků na výživu k inovacím a tradicím v české stravě v 50. a 60. letech 20. století*. Praha: Scriptorium 2003. 312 s.

Studie se zabývá především veřejným odborným diskursem v oblasti věd o výživě na základě analýzy dobových textů. Změny ve stravování nakonec více ovlivnily měnící se společenské podmínky než ambiciózní odborné koncepce, ať už počítaly s návratem k lidovým kořenům nebo naopak se zrodem nového, racionálně uvažujícího socialistického člověka. Práce, zabývající se mimořádně důležitou problematikou snah o proměnu privátních životních zvyklostí ve jméno racionalizace a vědy, je doplněna četnými ilustracemi, tabulkami a přetiskem významného dobového dokumentu.

- Sv. 8 *František Graus – člověk a historik*. BENEŠ, Zdeněk – JIROUŠEK, Bohumil – KOSTLÁN, Antonín (eds.). Praha: VCDV 2004. 228 s.

Sv. 9 *Wissenschaft in der böhmischen Ländern 1939-1945*. KOSTLÁN, Antonín (ed.) ve spolupráci s M. Francem, M. Neumüllerem, M. Pokornou a M. Šimůnkem. Praha: VCDV, Koniasch Latin Press 2004. 318 s.

Sv. 10 *Astronomie ve středověké vzdělanosti. / Astronomy in Medieval Learning*. HADRAVOVÁ, Alena – HADRAVA, Petr (eds.). Praha: VCDV 2003. 162 s.

Sv. 11 *Místo národních jazyků ve výchově, školství a vědě v habsburské monarchii 1867-1918*. Sborník z konference (Praha, 18.-19.11. 2002). / *Position of National Languages in Education, Educational System and Science of Habsburg Monarchy, 1867-1918*. Conference Proceedings (Prague, 18-19.11. 2002). BINDER, Harald – KRIVOHLAVÁ, Barbora – VELEK, Luboš (eds.). Praha: VCDV 2003. 754 s.

Sv. 12 *Hvězdářství krále Jana*. ČERNÁ, Alena – HADRAVA, Petr – HADRAVOVÁ, Alena – STLUKA, Martin (eds.). Praha: VCDV 2004. 192 s.

Kritická edice sborníku *Hvězdářství krále Jana* byla pořízena na základě staročeského rukopisu z poloviny 15. století, který je uložen v Knihovně Národního muzea v Praze pod signaturou II F 14. Sborník se skládá z několika samostatných částí – obsahuje především pojednání astronomicko-astrologická, jež vycházejí z Ptolemaiových prací. Publikace je výsledkem interdisciplinární spolupráce badatelů z oborů astronomie, diachronní bohemistiky a klasické filologie. Kniha je doplněna textově kritickým komentářem, rejstříky, diferenčním slovníkem, soupisem literatury a dalším náležitým aparátem.

Sv. 13 *Women Scholars and Institutions*. Proceedings of the International Conference (Prague, June 8-11, 2003). ŠTRBÁNOVÁ, Soňa – STAMHUIS, Ida – MOJSEJOVÁ, Kateřina (eds.). Praha: VCDV 2004. 861 s.

Sv. 14 *Eduard Albert, příspěvek k životopisu a edice korespondence*. KOKEŠOVÁ, Helena (ed.). Praha: VCDV, Scriptorium 2004. 335 s.

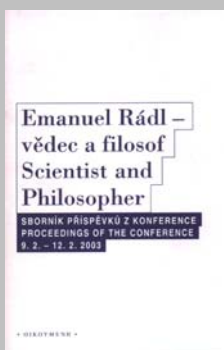
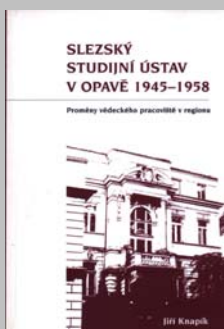
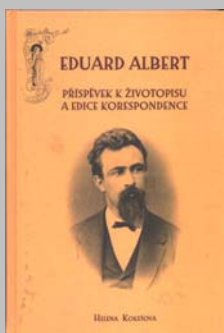
Příspěvek k životopisu Eduarda Alberta, stejně jako vydaných pramenů a literatury v řadě ohledů doplňuje a zpřesňuje Albertovu biografii z pera A. Jiráska ze 40. let 20. století. Připomíná osobnost Eduarda Alberta jako lékaře a popularizátora medicíny, literárního vědce, překladatele, básníka. Tématem autorčina zájmu byl i Albertův postoj k České akademii věd, jejíž vznik a první kroky bedlivě sledoval. Druhou část knihy tvoří edice korespondence E. Alberta s Antonínem Rezkem, s Karlem Kramářem a s Josefem Kaizlem. Korespondence umožňuje nahlédnout do politického myšlení, vzdělání a ambicí české intelektuální elity přelomu století. Tito přední představitelé tzv. české loby ve Vídni významně napomáhali prosazování národních, kulturních, školských a politických zájmů českého etnika v habsburské monarchii.

Sv. 15 KNAPIK, Jiří: *Slezský studijní ústav v Opavě 1945-1958*. Proměny vědeckého pracoviště v regionu. Praha: VCDV 2004. 161 s.

Slezský studijní ústav představoval ojedinělé pracoviště s komplexním regionálním výzkumným programem. Studie sleduje s pomocí nových pramenů jeho proměny od vlastivědného zařízení k vědeckému pracovišti včleněnému do ČSAV (1958). Podrobně si všímá vlivů stranických a státních orgánů, které se odrážely zvláště ve společenskovedních výzkumech i do pozice ústavu v síti vědeckých zařízení. Působení ústavu je sledováno v kontextu širších snah o vědecký výzkum Slezska po r. 1945, resp. chápání „slezské problematiky“ po r. 1948.

Sv. 16 *Emanuel Rádl – vědec a filosof / Emanuel Rádl – Scientist and Philosopher*. Sborník z konference 9.-12.2. 2003. HERMANN, Tomáš – MARKOŠ, Anton (eds.). Praha: VCDV 2004. 707 s.

Sborník přináší příspěvky z konference, jejímž cílem bylo připomenout významnou osobnost českého vědeckého, filosofického a společenského života 1. poloviny. 20. století, Emanuela Rádra. Texty se věnují celé šíři Rádrova působení na poli biologie a dějin vědeckého myšlení, české filosofie a politického myšlení včetně politologického příspěvku k česko-německým vztahům a aktivitám v prostředí ekumenicko-křesťanském.

- Sv. 17 *Wissenschaft im Exil: Die Tschechoslowakei als Kreuzweg 1918-1989*. KOSTLÁN, Antonín – VELKOVÁ, Alice (eds.). Praha: VCDV, 2004. 475 s.
- Sv. 18 *Německá medievistika v českých zemích do roku 1945*. ŠMAHEL, František – SOUKUP, Pavel (eds.). Praha: VCDV, CMS 2004. 394 s.
- Sv. 19 JIROUŠEK, Bohumil: *Josef Macek. Mezi historií a politikou*. Praha: VCDV 2004. 239 s.
- Sv. 20 *Národ a národnost 1918-1919*. Antologie textů z přednáškového cyklu Jednoty filosofické. HERMANN, Tomáš (ed.). Praha: VCDV 2004.
- Sv. 21 *Semináře a studie Výzkumného centra pro dějiny vědy z let 2001-2004*. DEVÁTÁ, Markéta – KOSTLÁN, Antonín (eds.). Praha: VCDV 2004.

aktuální číslo -----

- Sv. 22 *Die nationalsozialistische „Euthanasie“ im Reichsgau Sudetenland und Protektorat Böhmen und Mähren 1939-1945*. ŠIMŮNEK, Michal – SCHULZE, Dietmar (eds.). Praha: ÚSD 2008. 295 s.

Svazek je věnován problematice nacistické „eutanázie“ v českých zemích během německé okupace let 1939-1945. V celkem šesti příspěvcích, z toho třech od německých, dvou od českých a jednom od rakouských autorů, je přiblížena především provázanost a zároveň rozdílná dynamika v přípravách a provedení programu nacistické „eutanázie“ v jednotlivých oblastech českých zemí. Tematicky je dané období rozděleno podle plánování a provádění centrálně organizované „eutanázie“ dospělých pacientů, neboli „akce T4“ (Aktion T4) v letech 1939-41, a druhé, následné fáze, tzv. decentralizované „eutanázie“ a „akce Brandt“ (Aktion Brandt) let 1941/42-45. Pozornost je zároveň věnována i přípravám na rozšíření „eutanázie dětských a mladistvých“ pacientů v protektorátu Čechy a Morava stejně jako osudům pacientů židovského původu umístěných v protektorátních psychiatrických léčebnách a ústavech. Práce je uvozena předmluvou Paula Weindlinga. Jednotlivé studie mají česká a anglická shrnutí.

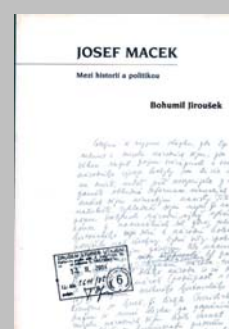
Časopisy

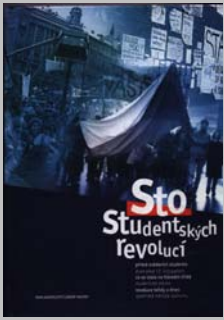
▪ SOUDOBÉ DĚJINY

Časopis *Soudobé dějiny* vychází od roku 1993 jako čtvrtletník, vždy s jedním dvojčíslem v rámci ročníku. *Soudobé dějiny* jsou odborný historický časopis o dějinách 20. století se zaměřením na témata spjatá s existencí Československa v širokém mezinárodním kontextu. Na jeho stránkách se publikují studie, eseje, materiálové články, recenze, dokumenty, memoáry, zprávy o historických konferencích a knižní anotace. S výjimkou rubriky Horizont, vyhrazené pro překlady zahraničních statí, *Soudobé dějiny* přinášejí výhradně původní autorské příspěvky. Důraz se přitom klade na primární historický výzkum. Jednotlivá čísla časopisu jsou většinou strukturována kolem určitého tematického těžiště. *Soudobé dějiny* usilují o celkovou otevřenost tematickou, metodologickou, oborovou i žánrovou a vítají věcné diskuse či polemiky. Záměrem Soudobých dějin je oslovit nejen profesionální historiky, učitele a studenty dějepisu či specialisty z příbuzných oborů společenských věd, ale také zaujmout širší veřejnost a přispívat k obnovování společenské paměti a k prohlubování smyslu pro historickou reflexi.

▪ DĚJINY – TEORIE – KRITIKA

Časopis vychází dvakrát ročně od roku 2004 a je zaměřen na dějiny historiografie, metodologii a její inovace, s důrazem na polemičnost a kritičnost, vydává jej Masarykův ústav – Archiv AV ČR, v.v.i. ve spolupráci s ÚSD a FHS UK.

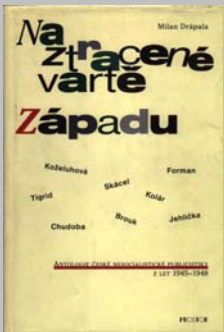

Publikace výzkumných pracovníků ÚSD vydaných u jiných nakladatelů (výběr)

- OTÁHAL, Milan – VANĚK, Miroslav: *Sto studentských revolucí*: Studenti v období pádu komunismu. Životopisná vyprávění. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 1999. 860 s.

Autoři za pomoci metody orální historie zachytili životní příběhy stovky aktérů listopadové revoluce 1989 pokusili pátrat po do té doby historiky nepostihnutém obrazu života v reálném socialismu a v okamžicích jeho pádu. První část knihy obsahuje historický úvod do problematiky, teoretické a metodické pojednání o orální historii, a především interpretaci vlastní interview. Druhá část je tvořena přílohami, v nichž je otištěno 65 nejzdařilejších rozhovorů.

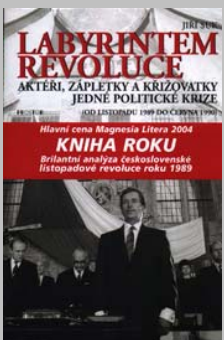
- DRÁPALA, Milan: *Na ztracené vartě Západu*: Antologie české nesocialistické publicistiky z let 1945–1948. Praha: Prostor 2000, 682 s.

Publikace přináší výběr z novinových a časopiseckých článků osmi autorů, které přes všechny rozdílnosti spojovalo společné přesvědčení: důsledně bránit demokratické hodnoty tváří v tvář rostoucímu tlaku totalizujících sil. Jejich přesné analýzy a neuhýbavé postoje vyniknou, zvláště když si uvědomíme, že byly formulovány v době, kdy česká společnost ještě neměla bezprostřední zkušenost s "lidovědemokratickým" zřízením a její velká část změnu poměrů dychtivě očekávala. Autoři zahrnutí do této antologie se vyznačovali důslednou prozápadní orientací, již se odlišovali od Ferdinanda Peroutky a jiných humanisticky orientovaných publicistů, i když se s nimi shodovali v odsuzování mocenských ambicí komunistů a konkrétních projevů bezpráví.

- BEDNAŘÍK, Petr: *Arizace české kinematografie*. Praha: Karolinum 2003. 155 s.

Publikace se věnuje otázce, jakým způsobem arizace zasáhla do fungování české kinematografie v době Protektorátu Čechy a Morava. Popisuje průběh arizace židovských produkčních a distribučních společností. Zachycuje změny ve vlastnictví filmových ateliérů a premiérových biografů. Připomíná životní a profesní osudy filmových tvůrců a podnikatelů židovského původu.

- SUK, Jiří: *Labyrintem revoluce*. Aktéři, zápletky a křížovky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990). Praha: Prostor 2003. 508 s.

Kniha obsahuje historickou analýzu revolučního dění na sklonku roku 1989 (1. díl), na kterou bezprostředně navazuje rozbor přechodného období od ledna do parlamentních voleb v červnu 1990 (2. díl). Hlavními fenomény zkoumání jsou mocenská strategie nastupující elity, vyjednávání s představiteli "starého režimu" o změně politického systému, názorová diferenciaci uvnitř Občanského fóra a komunikace mezi nově vytvořenými mocenskými ohnisky. Kniha obdržela cenu Litera za nejlepší knihu roku 2003 a na jejím základě vznikl r. 2006 stejnojmenný dokument ČT.

- KOKOŠKA, Stanislav: *Praha v květnu 1945*. Historie jednoho povstání. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2005. 278 s.

Moderní, na archivním materiálu založené zpracování tématu, skrytého dlouhá léta pod pavučinou mýtů a ideologie. Autor příběh Pražského povstání důsledně tematizoval a pomohl tím čtenáři zorientovat se v často rozporuplném úsilí hlavních aktérů povstání: Američanů, Sovětů, Vlasovců, České národní rady i vojenského velení povstání.

- KOKOŠKA, Stanislav: *Prag im Mai 1945*. Die Geschichte eines Aufstandes. Goettingen: V&R Unipress 2008. 316 s.

Německé vydání knihy Praha v květnu 1945. Historie jednoho povstání.

- VANĚK, Miroslav – URBÁŠEK, Pavel (eds.): *Vítězové? Poražení? Politické elity a disent v období tzv. normalizace*. Životopisná interview. 2. svazky. Praha: Prostor 2005, 1970 s.

Dvoudílná publikace přináší nejzajímavější rozhovory vybrané z původně 120 zaznamenaných životopisných vyprávění někdejších disidentů a komunistických funkcionářů. První díl obsahuje 30 rozhovorů s bývalými československými disidenty, kteří se v různé míře a na různé úrovni účastnili opoziční činnosti, a navazující druhý díl zaznamenává 20 vyprávění předlistopadových funkcionářů KSČ. Interviews přispívají k obohacení našich faktografických znalostí o období normalizace: umožňují nahlédnout do životních příběhů, zkušeností a prožitků lidí, kteří období tzv. normalizace ovlivňovali a spoluvytvářeli jeho charakter.

- VANĚK, Miroslav (ed.): *Mocní? a bezmocní? Politické elity a disent v období tzv. normalizace*. Interpretační studie životopisných interview. Praha: Prostor 2006. 412 s.

Interpretace rozhovorů s bývalými československými disidenty a předlistopadovými komunistickými funkcionáři. Hlavním badatelským cílem zde shromážděných interpretací je dosáhnout hlubšího pochopení sledovaných událostí nebo příběhů, respektive pokusit se přiblížit ke „komplexnosti dění“ v naší nedávné historii.

- CUHRA, Jaroslav – ELLINGER, Jiří – GJURIČOVÁ, Adéla – SMETANA, Vít: *České země v evropských dějinách*. Díl čtvrtý: 1918-2004. Praha-Litomyšl: Paseka 2006. 359 s.

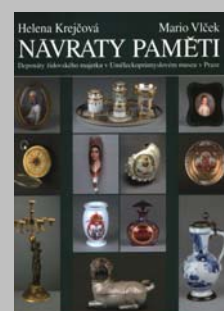
Publikace pojednává o vývoji evropské civilizace 20. století, jež se zrodila z válečného běsnění. Jako osudový se ukazuje rozpad habsburské monarchie, jehož důsledkem bylo zrození samostatné československé republiky. Zdánlivé vítězství republikanismu a demokracie nad monarchismem a autokracií však otevřelo cestu totalitním režimům. Práce autorů byla vedena především snahou integrovat dějiny Čech, Moravy a Slezska do euroatlantického kontextu.

- PERNES, Jiří: *Komunistky. S fanatismem v srdci*. Praha: Brána 2006. 240s.

Osudy deseti významných českých komunistických funkcionářek, které svůj život zasvětily práci pro stranu. Ovšem kromě toho, že se věnovaly politice, byly také matkami, jež se musely starat o své rodiny, byly manželkami a milenkami většinou významných mužů, kteří zpětně ovlivňovali jejich osud. Autor předkládá kritické a působivé portréty Gusty Fučíkové, Jarmily Glazarové, Marie Švermové, Anežky Hodinové-Spurné, Marie Kabrhelové, Jiřiny Švorcové a dalších žen, které své životy věnovaly „boji za lepší zítřky“.

- KREJČOVÁ, Helena – VLČEK, Mario: *Návraty paměti*. Deponáty židovského majetku v Uměleckoprůmyslovém museu v Praze. Šenov: Tilia – Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí 2. světové války, ÚSD2007. 360 s.

Tato publikace představuje soubor několika set předmětů z porcelánu, skla, kovu, dřeva a dalších uměleckoprůmyslových sbírek, jež se podařilo identifikovat jako deponáty, jež původně patřily židovským obětem z protektorátu. Podrobně byly popsány nejen předměty dochované v Uměleckoprůmyslovém museu, ale i předané jiným institucím. Na základě transportních čísel, podle nichž byli majitelé sbírek deportováni do Terezína, se podařilo určit část původních vlastníků a přiblížit i jejich životní osudy. Činnosti německé Treuhandstelle, která ukradené umělecké sbírky za války spravovala, je věnována obsáhlá odborná studie. Knihu doplňují informace o místech, kde se uloupené předměty skladovaly, a především asi tisíc barevných fotografií identifikovaných uměleckoprůmyslových výrobků dokládajících svědectví o zločinu, který se alespoň tímto způsobem dostává do povědomí veřejnosti.

- KALINOVÁ, Lenka: *Společenské proměny v čase socialistického experimentu*. K sociálním dějinám v letech 1945-1969. Praha : Academia 2007. 363 s.

Práce představuje významný příspěvek ke studiu sociální historie Československa v období dvou poválečných dekád. Orientace na sociální historii představuje nový a produktivní směr bádání, který přispívá k obsažnějšímu porozumění vlivu strukturálních okolností na kontext jednání a politického rozhodování ve studovaném období. Představuje první pokus o systematické zpracování sociální historie socialistického experimentu v letech 1945-1968, který se vyznačuje relativně širokým záběrem na sociální oblast, bere v úvahu ekonomické vědeckotechnické, politické a kulturní faktory. V neposlední řadě práce přispívá k porozumění strukturálních závislostí, které ovlivňují probíhající sociální proměny v ČR. Publikace je výsledkem grantového projektu ÚSD AV ČR, v.v.i.

- HÁJEK, Jan – KOCIÁN, Jiří – ZÍTKO, Milan: *Fragmenty dějin. Sborník prací k šedesátinám Jana Gebharta*. Praha: HIÚ AV ČR ve spolupráci s ÚSD AV ČR 2006. 640 s.

Sborník byl sestaven u příležitosti životního jubilea historika a vědeckého pracovníka Historického ústavu AV ČR v Praze PhDr. Jana Gebharta, CSc. Autory čtyř desítek příspěvků jsou jubilantovi blízcí kolegové a přátelé – čeští a slovenští historici. Publikace zachycuje řadu témat moderních českých a československých dějin od druhé poloviny 19. století až do 80. let 20. století.

- HERMANN, Tomáš – NAVRÁTIL, Ivo (eds.): *Jan Patočka, české dějiny a Evropa*. Sborník referátů z vědecké konference konané ve dnech 1.-2. června 2007 ve Vysokém nad Jizerou. Semily 2007. 304 s.

Sborník z vědecké konference s mezinárodní účastí Jan Patočka, české dějiny a Evropa, jež se konala na u příležitosti Patočkových dvou životních jubileí (sto let od narození a třicet let od jeho tragické smrti) ve dnech 31. 5. – 2.6. 2007 ve Vysokém nad Jizerou., přináší řadu významných shrnutí vztahujících se k osobě českého filosofa, který v závěru svého života významně ovlivnil i českou opozici proti komunistickému režimu, a přispěla k formulování dnešního vztahu k jeho myšlenkovému odkazu, a to zejména z hlediska soudobé filosofie, filosofie výchovy i historického výzkumu.

- KOPEČEK, Michal (ed.): *Past in the Making. Recent History Revisions and Historical Revisionism in Central Europe After 1989*. Budapest, New York: CEU Press 2008. 274 pp.

Kolektivní monografie zabývající se fenomény historického revizionismu, přehodnocování a sporů o výklad soudobých dějin ve střední a východní Evropě v posledních dvou desetiletích. Vedle analýz zabývajících se obecně problematikou historického revizionismu, jeho politického, právního či epistemologického rozměru lze v publikaci nalézt řadu studií sledujících otázky politiky dějin, vztahu historických reprezentací a paměti popř. jejich vlivu na redefinice národních identit v mnoha zemích regionu od Německa a Česka až po Ukrajinu a Estonsko.

- GJURIČOVÁ, Adéla – KOPEČEK, Michal (eds.): *Kapitoly z dějin české demokracie po roce 1989*. Praha – Litomyšl: Paseka 2008. 320 s.

V Kapitolách z české politiky se schází okruh českých i zahraničních autorů mladší a střední generace, kteří se pokoušejí o první nahlédnutí politického vývoje po roce 1989 z historické perspektivy, tj. především z hlediska dlouhodobějších trendů i diskontinuit moderního českého politického života. „Politika“ v jejich pojetí přitom nezahrnuje pouze studentské hnutí, vytvářející se politické strany, osobnosti politiků, instituce občanské společnosti či politické ideologie, nýbrž také společenskou reflexi transformace tak, jak ji můžeme sledovat z literárních a filmových zpracování nebo na fenoménu ostalgie. Kniha je určena širšímu okruhu čtenářů, kteří chtějí svou vlastní paměť doby transformace a postkomunismu konfrontovat s výsledky bádání odborníků z nejrůznějších oborů – historie, politologie, sociologie, ekonomie, práva i literární a filmové vědy.

- SMETANA, Vít: *In the Shadow of Munich. British Policy towards Czechoslovakia from the Endorsement to the Renunciation of the Munich Agreement (1938-1942)*. Prague: Karolinum Press 2008. 360 pp.

Práce *Ve stínu Mnichova*. Britská politika vůči Československu od přijetí do odzúnění Mnichovské dohody (1938-1942) sleduje rozdílné přístupy a postupné proměňování britské politiky vůči Československu v době od mnichovské konference v září 1938 do britského prohlášení ze srpna 1942, že Mnichovská dohoda nebude mít jakýkoli vliv na budoucí teritoriální uspořádání. Klíčovým tématem práce je přitom vliv Mnichova na britskou politickou scénu a na následnou britskou politiku vůči Československu ve středoevropském kontextu a také jeho rezonance v jednáních s československými exilovými představiteli. Práce se snaží rozptýlit řadu mýtů a stereotypů, v jejichž zajetí zůstává dosavadní česká a zčásti též anglofonní historiografie při interpretaci britské politiky vůči Československu bezprostředně před druhou světovou válkou a v jejím průběhu.

- BLAŽEK, Petr (ed.): *A nepozdvihne meč... Odpírání vojenské služby v Československu 1948-1989*. Praha: Academia, 2008. 340 s.

Sborník příspěvků ze semináře pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR představuje tematicky ucelený soubor historických studií, rozhovorů s pamětníky i dobových archivních dokumentů, které fenomén odpírání z různých úhlů pohledu přibližují. K otevřenému odpírání vojenské služby vedly stovky mladých mužů nejrůznější důvody – politické, filozofické, náboženské či národnostní. Největší počet odpíračů odvolávajících se na své svědomí pocházel z prostředí nedominantních náboženských skupin. Volili raději dobrovolně vězení nebo dlouholetou namáhavou práci v dolech, řada z nich byla odsouzena za stejný čin opakovaně k nepodmíněným trestům odnětí svobody. Pozornost je v knize věnována také dalším otázkám spojeným s tématem odpírání vojenské služby, například kampani za prosazení náhradní civilní služby v osmdesátých letech, rehabilitaci odpíračů vojenské služby po roce 1989 nebo fenoménu proslulých „modrých knížek“.

- PERNES, Jiří: *Krise komunistického režimu v Československu v 50. letech 20. století*. Brno: CDK 2008. 200 s.

Studie se zaměřuje na poznání počátečního období vlády komunistické strany v Československu v letech 1948 až 1957: nástupu komunistického režimu za podpory rozhodující části československé veřejnosti, krizových jevů v ekonomické, sociální a politické oblasti, sílících prvků dysfunkčnosti a prohlubujícího se odcizení občanů a komunistického státu od roku 1951, vyvrcholení krize v roce 1953 a následné stabilizace a obnovení konsensu. Historické rozhodnutí většiny československé veřejnosti budovat ve své vlasti socialistickou společnost pod vedením KSČ potvrdily události bouřlivého roku 1956, během něhož došlo k odhalení XX. sjezdu KSSS a během něhož se komunistické zřízení otřásl v samotných základech v sousedním Maďarsku a Polsku, zatímco Československo působilo v rozbourané komunistické Evropě jako stabilizující prvek.

- BLAŽEK, Petr – PAŽOUT, Jaroslav (edd.): *Nejcitlivější místo režimu*. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných očima svých členů. Diskusní setkání 19. října 2007. Praha: Pulchra 2008. 143 s. + CD

Názory a vzpomínky šestadvaceti členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS) jsou v knize doplněny mnoha fotografiemi a dokumenty. Petr Blažek a Jaroslav Pažout diskutovali s účastníky VONS 19. října 2007 v bytě Kamily Bendové na Karlově náměstí v Praze. Místo to bylo vskutku symbolické, neboť právě zde členové VONS v dubnu 1978 přijali své základní prohlášení. Diskuse byla rozdělena do čtyř tematických celků: První byl věnován okolnostem vzniku VONS a jeho působení do zásahu moci proti jeho členům v květnu 1979. Druhý pak praktickému působení výboru a organizaci jeho práce. Třetí blok byl zaměřen na represii proti členům výboru, zejména ze strany Státní bezpečnosti. Závěrečná část pak byla orientována na působení VONS po roce 1989.

- HOPPE, Jiří – SUK, Jiří: *Dvojí identita Klubu angažovaných nestraníků*. Před invazí 1968 a po pádu komunismu 1989. Praha: Euroslavica 2008. 166 s.

Publikace obsahuje dvě historické studie, které jsou doplněny edicí vybraných dokumentačních materiálů. Kniha byla vydána u příležitosti čtyřicátého výročí vzniku KAN, občanské iniciativy, která se spontánně zrodila v době Pražského jara 1968, po srpnové okupaci Československa byla zakázána a do veřejného života se vrátila po pádu komunismu v roce 1989.

- BLAŽEK, Petr – BURSÍK, Tomáš – HALLA, Josef – HOPPE, Jiří: *Aby se to už neopakovalo*. Katalog k výstavě o dějinách sdružení bývalých politických vězňů K-231. Praha: ÚSTR 2008. 82 s.

Publikace je věnována dějinám K 231, který byl jedním z významných projevů oživení občanské společnosti v roce 1968, postihuje širší kontext celého období komunistického režimu se zaměřením na následující témata: politická represe v letech 1948-1968, pokusy o rehabilitaci a odsouzení komunistických zločinů v roce 1968, nekomunistické tradice Pražského jara, osudy představitelů K 231 po ukončení činnosti klubu v září 1968.

- *Invaze 68*. Josef Koudelka. Praha: Torst 2008. 296 s.

Během sedmi dnů srpna 1968 pořídil tehdy třicetiletý Josef Koudelka jedinečnou sérii fotografií zachycujících invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa, kterou se později podařilo tajně vyvézt ze země. Jeho fotografie byly agenturou Magnum Photos zveřejněny k prvnímu výročí invaze roku 1969 v mnoha mezinárodních časopisech, aniž bylo uvedeno autorovo jméno. Až v roce 1984, po smrti svého otce a v době, kdy hrozba represí pro jeho rodinu pominula, poprvé veřejně přiznal své autorství těchto snímků. Kniha obsahuje též texty oficiálních prohlášení, dobová svědectví a text objasňující historické události srpna 1968 Jaroslava Cuhry, Jiřího Hoppeho a Jiřího Suka.

- PÁNEK, Jaroslav – TŮMA, Oldřich a kol.: *Dějiny českých zemí*. Praha: Karolinum 2008. 488 s.

Dějiny českých zemí jsou první prací, která podává soustavný výklad naší historie od pravěku až do vzniku České republiky roku 1993. Sleduje vývoj českého státu a národa, stejně jako menšin žijících na českém území. Osu výkladu tvoří proměny státu a společnosti v něm žijící, ale vyvážená pozornost je věnována rovněž kultuře, náboženství, populačnímu vývoji a tisíciletému přetváření krajinného prostředí. Za vedení dvojice předních českých historiků - Jaroslava Pánka a Oldřicha Tůmy - knihu zpracoval kolektiv odborníků z Historického ústavu a Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd. Cílem autorů bylo oproti dosavadní praxi připravit věcně pojatý, co nejvíce aktuální a zároveň aktuální přehled české historie, soustředěný v jedné knize a psaný i s ohledem na vnímání českých dějin v zahraničí. Dílo je určeno nejen profesionálním historikům a studentům, ale i širokému okruhu čtenářů, kteří se zajímají o dějinné základy naší současnosti.

